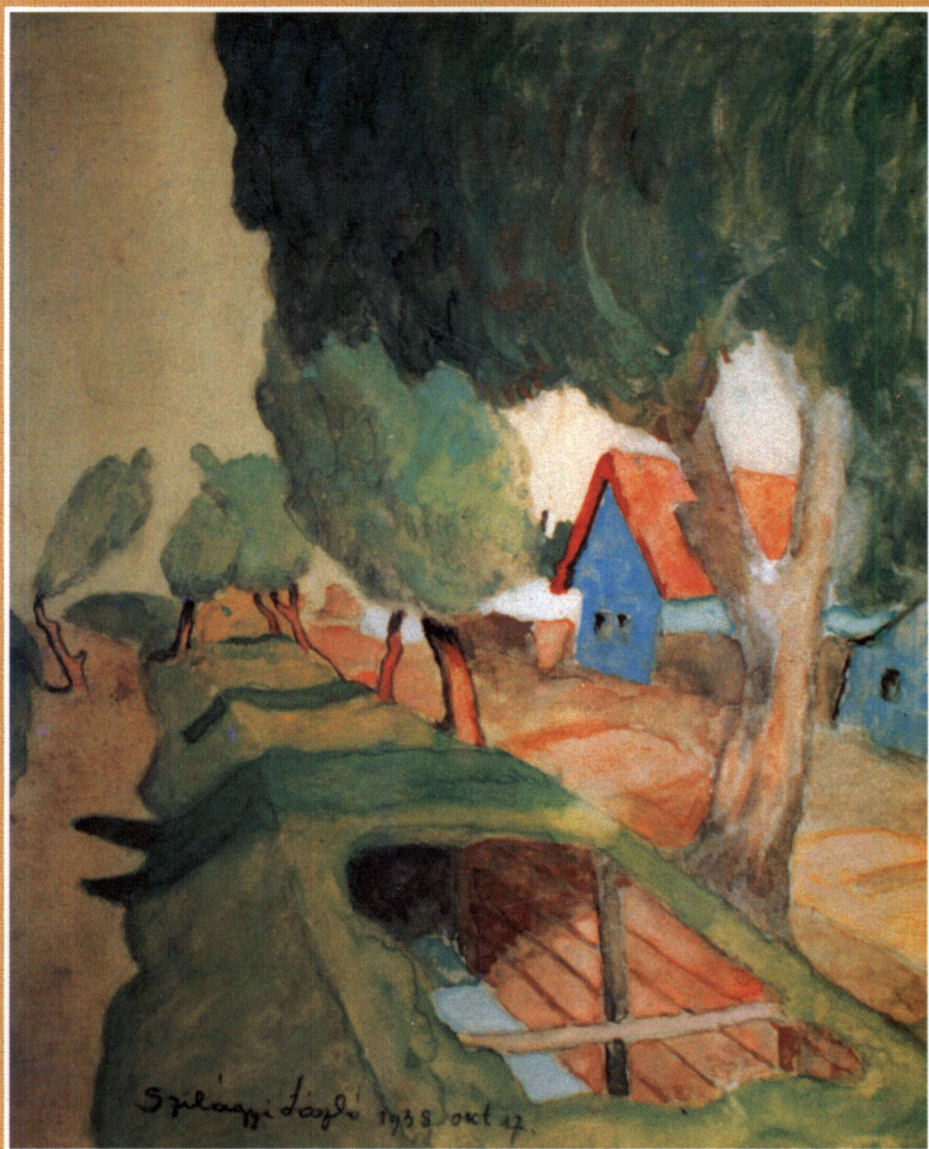

B. FOKY ISTVÁN
A BEZDÁNI EMBER
SZABADKAI VERSEI

FOKI ISTVÁN

(Foky István, B. Foky István,
Sebes István, Sebes Foki István)

F.: költő, próza- és drámaíró, publicista, pedagógus. Bezdán, 1934. szept. 26. Sz.: Foki István, Kovács Emerencia. Nős, Kovács Terézia.

Gy.: Attila (1961).

T.: Ált. isk. (1–4 o.) Bezdánban (1941–1945), az alginmáziumot Zomborban (1945–1948), a főginmáziumot Szabadkán végezte (1948–1953), ugyanott járt tanítóképzőbe, átképző (1954–1955).

Szak. É.: Tanító Gomboson (1955–1959), Bácsgyulafalván (1959–1962), az Újvidéki Rádióban a gyermek-, ijúsági és felnőtteknek szóló műsorok munkatársa (1967), szerkesztője. 1996-tól nyugdíjas.

B. FOKY ISTVÁN
A BEZDÁNI EMBER
SZABADKAI VERSEI

*Annak okán, hogy kereken három
évtizede a Semlyéken bogarászom!*

(Szeretettel Terikémnek !)

MEGJELENT A
MAGYAR NEMZETI TANÁCS TÁMOGATÁSÁVAL

B. FOKY ISTVÁN

A BEZDÁNI EMBER
SZABADKAI VERSEI

GRAFOPRODUKT

Szabadka

2012

A SZABADKAI TANÍTÓKÉPZÉS 140.
ÉS A KANIZSAI ÍRÓTÁBOR 60. JUBILEUMÁRA

Keserédes

*„S fölöttünk a végzet-szél füttyöl,
Szaladj tőlem, átkozz, gyűlölj,
Avagy légy rám
újjongva büszke.”*

(Ady Endre: Séta bölcső-helyem körül)

BUZDÍTÓ

(A szabadkai tanítóképző megnyitásának
századik évfordulójára)

több év után kézfogások
táncot taposó est laza
nyakkendők izzadt társaság szaga
aztán egy szép napon csak
lelépsz a vonatról esik
kofferod cibálod magad után
s keresed a templomtornyot
elég távol van esik
a hosszú töltés köldökzsinorra
emlékeztet körülötted elszórtan
szőlősök hosszú szerelvény liheg
a hídra mögötted gyorsabban
szeded a levegőt esik
melletted hétfői napot cipelő
kerékpárok gurulnak kócos purdék
lesik a vízgyűrűket a csalitos szakadály
tavánál isten szeme gyűrűzik
benned is valami talán félelem
talán szorongás messze a torony
feszül esik
nem izzadság csupán a borús ég nyála
szalad végig vézna nyakadon
megáll az idő a töltésen neked tovább
kell mozdulnod mozdítani
jössz kócos cigányasszony
mozog veled szemben tokaszalonnát
rágcsál szájszögletén zsír csordul
hátán batyu belül is felpakolt jön
feléd hozza a házi feladatod
a koffer csuklója elroppan nyalábodba
viszed tovább a küldetésed megállsz és
megöntözöd a sürgönykarót
az első házaknál sikoltva felhasad
a terhed bendője agyonra mosott ingek
fakó lábravalók anyád kötötte pulóver
fájós karral tartod őket össze marakodnak

nincs ínyükre a menés de neked menned kell
nincs aki rád köszönjön idegen a zsindelek
alól előkúszó pillantás idegen a
kovácsműhelyből ordító ének fárasztó
a gömbakácok gyökerében való botladozás
hosszú folyosó csend
beülsz a hosszú asztal mellé a trombitás
altiszt üléshez tessékel mindjárt jön az
igazgató csupán az elnökhöz ugrott át pár szóra
gondjaid között motozol minden nedves
dobbanásaid számolod rágyújtasz
Józsefre pislogsz ferdén akasztották a
falra nem ilyennek képzelted füstölögsz
erélyes kézszorítás éppen jókor küldtek
mert hiányzik az erő kényszeredetten mosolyogsz
az igazgató Marxhoz hasonlít mély ránc
rajta a megoldás hova tegyen aztán csak
kerül egy szoba csupán a bútorok hiányoznak
ágydeszka szútól hangos éjjeliszekrény
de kerül az is a börtönnek kinevezett ráncos
ablakúból kotorják elő kukoricahéj a
szalmazsákban a gondos asszony még birset
is rakott a szekrénykére itt ez az illatosító
itt ez a csend
a mennyezetet bámulod rajta Bácska humuszos
tájai az eső erei másznak rajta

remeg a lábad ez most nem mintatanítás
mert a naplóba felelned kell a nyitányról
zajongnak szólsz egyszer kétszer akkor
nyakon vágysz egy szőke gyereket ő a dunai
partról mindig futva jön az iskolába de
ezt csak jóval később tudod meg ó Makarenko
mondod a magadét ők az aranyfogad nézik
a nyolcas padokból pálinka szaga ül az
orrodba kenyér a fészke
ebédre csukahúslevest kapsz örzse teszi
eléd itt feferónit is esznek ám hozzá te
köhögni kezdesz talán nem tüdőgyulladás
nem nem
miért foghíjas ez a könyv tanító bácsi az
apám mit akarsz az apáddal dohányt csavart beléje

érted itt mellre szívják a tudományt
 érdemes volt jönnöd itt a disznóbálak
ideje vegyen a hurkából is emez meg Jutka
ő a legszebb a faluban amott a földistent
szidják rokka pörög készül a hozomány
 hagyomány este korán feküdni a kovács
mindig mozgalmas most is üti úgy érzed

megbolondulsz mégsem bolondulsz meg
a román tanító néni lebetegszik neked kell
kigurulnod a gyöngyszemű gyerekekhez
 vakaróznak másnapra káposztáshordót
rendelsz dunai vízzel szappannak
gyökérkefét használtok az asszonnyal
aki a hasadékos padlózatot tartozik rendbe tenni
 két gyerek visít a többi szétfut aztán
hegedűk jajongnak zokog a bél zokog az acélszál
idegeid kifeszültek a fák ágai közé
 magyar szót izzadsz szemed teknőjén
idegenek tapasztják a vert falú házakat
 a kovács most is kalapál kezet fogsz
vele neked adja a fujtató sziszegését
 a vas izzó a markodban a szó émelyeg a szádban
 most érzed hogy a repedt homlokú házak
miért verejtékeznek lakodalom kicsi a szaporulat
emberek ne egykézzenek vétek tartoznak
a vérnek egy kisfiú a halottakra gondol
 akkor viheti a keresztet s csörgő
fityingeket kap érte miért nincs több halott
a földistenek szaggatják a méheket
 patkónyomokba lépnek
az életek teherbe esnek az esték
 nádtetőről szó csorog mézédés
tekintetekből csavarod a savót birs
szaga terjeng a gerendás szobában
 te vagy a szomj te vagy a kapuállító
 te faragsz mintákat az utca porára amely
átcsorog a világ másik felére

halántékodon lüktet a kovács
tenyere viszketsz csukahúslevest
eszel feferónit hozzá

*annyiszor megvirrad hogy otthonosan
érezd magad a gyerekek emlékezetében
a földistenek pedig rád olvassák
a napszámok nehéz perceit magad
vagy csak te mehetsz tovább*

*újra ültetni fogadott az idő csak
te kellesz tovább
távolodik a feszülő torony szemben
szőke nő jön gyerek ballag mellette
tanító bácsi nem ismer meg igen az
enyém és még kettő van
nagyon eljár az idő Jancsi segítsd
a vasútig a koffert*

*a hosszú töltés hurkára emlékeztet
körülöttes elszórtan sebes földhalmok
szerelvénnyel liheg a hídra
gyorsabban szeded a levegőt gyűrűzik
benned is valami talán félelem
talán szorongás varázsvesszővel a
kezekben izzadság folyik végig
vénna nyakadon megáll az idő a töltésen
egy arc messziről Marxhoz hasonlít
el felé haladsz hátad tükrén
házak repedt fala csillámlik jó utat
buzdítod magad haladsz
maradni haladsz*

Újvidék, 1972. március

/ Üzenet, 1972. április 1./

ÜLTÖMBEN AZ ÉLŐVÍZEN

(Ferinek túl korán!)

Augusztus második napján
a Betyárvölgyben ültem vízre.
Derékig élővízbe ásott
látófák napárnyék-lobogóját ‘
bontottam ízekre,
hóhasú fecskék idézte
önképzőkori ricsajban
voltam együtt az ötödik fiúval...
Ki tudhatná megmondani, honnan
koppant ránk spenótszín eső, ‘
jöhetett Kukac Péter szeméből,
a Krivaj kunkora befutott a
Futaki utcába, s lepihent a Marosnál
kenyér jónak lenni. A vári mellvéd
Mika freskóit szorongatta ökölbe,
közben szép csöndesen elvesztettem
a Pirosi út kezdetén 1051. sakkpartinkat.
Még ma sem tudom igazán, miért
omlott össze bennem a Hátindiai védelem.
És ennyi. Ma is üres hassal ültem le
verset írni, mert Gion és Végel
buszállomásán az áll kiírva, hogy –
rétes túrovel
virsli tésztaba
pástétom túrovel –
főcím: péksütemenyék!
Igaza lesz Hercegnek, hogy mi még
valahol Kisradanovác és Telecska
között ingázunk önmagunk felé.
Tudom már, hogy üres hassal
nem lehet jó verset írni,
értem már, hogy rossz költő csak
rossz verset írhat. Még szállnak
tekintetembe vissza a szeptemberi

*útravaló fordított betűin madarak árnyéka,
kiteszem a pontot.
A Mosztongán koporsó dudál.*

Nagyfény, 1989

HEGEDŰK A SZAKADÁLYRÓL

Tavasztáj csendjén holnap már csélcsap
füzike motoz esteledvén a Szakadályon.
Az óvatos akác még ma sem
mozdult virágzásra, kivár,
szokottan - utolsónak!
És ezen a dunai megalkonyodáson, a
gombosi határban hirtelen felsírnak
Ferencváros hosszan a Kökények hegedűi,
cigányimát suttog megannyi
nádbuga cizelláltan az alkonyatnak.
Immár térden hegedűk húrjai - imához,
mea culpa zokog bűnbánón
a Szakadályon halíváshoz - emberívásról!
Az élet peremén ingázásról
vérbajnak kaktuszvirágai
lobbannak vöröslőn, rőzse-mécsként
a homályban, és a beteg primás most
búcsúzik az utolsó vonattól,
Szakadályon szakadt övéitől –
a hallhatóságba!

(Kovács Józsi gombosi primás emlékére, 1991)

Jászibarra Szilágyi László
1952.

VEZÉR-CIKCAKK HELYETT

Korty vízzel a szádban
gondolj a forrással...
Nemzettöredék-könyörgő
lennének eme sorok a
csupa nyers, soha be nem érő
gyümölcseinkhez
Theresiapolis Deszkás-erdős
gyepéről:
egy vezérbikához, két vezércsillaghoz,
három vezéreszméhez, négy vezérgyaloghoz,
öt vezérsejthez, hat vezérszónokhoz,
hét vezérkecskebakhhoz, mert
mi már régóta pertuban a szegénységgel,
vezérürü nélkül maradtunkban!
Ezért kell
most a mindenható puliról beszélnünk,
ó, vezérek, ó, vezérgazdák! Mert a nyáj
keretében ez a szerencsétlen

és gyökéredzett EGYÉNISÉG,
tömve alázattal, szerénységgel, mint
más Thetidissel, elvonótól kúráltan
nem fikciókban gondolkodik!
Egyetlen
roggyant felvonóplattról osztódtok,
szaporodtok mostanság, mint valami
földporhanyító gépezeti egység,
díszlépés-veretben herdáljátok
alig összekuporgatott magyarkaságunk,
kiárúsítatok megannyi árverésen:
hát ilyen olcsó kikiáltási áron
ízlik vérrokonkáinknak e végeladás?
... Igenis, teli a mezítlábunk
kérészéletünk zápfogbüdös napjaival,
míg ti márkák halmait ássátok halomra
őshalmaink bánat-ölen és egyre a puli
nevében szószoltok ledéren, könnyedén,
s javítgatjátok az aklot, szárnyéket,

*világnézetet, közben bejön a képbe
választott hazák tükörképe, szó- és
levélíró bajnokok babérokért kapkodnak
sírkert-koszorúba fonni nemléti létünk,
s hogy ki áll ki nyíltan, nyíltabban,
legnyíltabban ezért a kissé bűdös,
gubancos gúnyájú, önmaga farkát
kergető munkakutyáért.*

*Nagy a mi szégyenünk,
vérrokonkáim a végeken, csupán a gamósbot
maradt jussa pulinak, nyájnak, mogyoróbokor
aljnyi, ujjbegy-lenyomat házacskáinak:
könyörgöm, ne védjétek, gondozzátok
halálra ez agyongyötört, szerencsétlen
párát, mert ő szorultában sem vétkezett
ellenetek, hát ezért könyörgök, hogy
védjétek meg őt mégis, védjétek
meg örökre ÖNMAGATOKTÓL!*

(1992)

ÖSSZEHAJLÁS

*Télvíz sarjadta búza
harmatzöld levélke-gondolatai
összehajlanak. Valahol
lélekgyökéren létről
gyötrődik burkában a
sejtmag.*

*Hajoljatok össze,
télvízi gondolataink
harmatzölt levélkéi.
Pusztakép terült a dülökre,
zöld kánya sérti
levegőegünk.
Elfelé vérző sebeink
hegednek immár a lenni
idegeire... összehajlunk...?*

(1994)

GUBANC

Egy adta gubanc vagyunk,
kígyójáratok közös fészke.
Portánkon nagyban áll a bál,
bábeli zűrzavar szavunk,
csak árnyékunk vetül az égre.
Micsoda mozi: fényes acsarkodás,
nem tagadhatjuk önmagunk,
világkiáltók és sebzett hagyomány,
üres madárfészkek a fán,
télbe zordul tavaszka vagyunk...
Akkor hogyan is leszünk tovább
magyarkáim, a végeken?
Bogozza-e gubancos életed
ősi szerszámod, pörösi bogozó
s léssen-e a felhők felett
számodra is égkék a végtelen?
Vetkezned kellene kivagyiságod,
átkozott döbrögiséged; a rongyszedő
zsídó sosem rázogatta a rongyot -
hol a szerénység és tiszta alázat
nálad, ki szívedet szintén
bal felől hordod?
Tegyél már helyére magadban mindent,
ami voltál, vagy és esetleg leszel.
Pannon pokolnak tornácáról
egyéniségeidről példát veszel...
(esetleg irigykedsz, acsarkodsz,
magyarkám, s hű leszel örök önmagadhoz -
mikor nem tudni már, kiért és miért vagy,
mert semmi közöd Földhöz, csillagokhoz!)

1994. 05. 06.

FELELET-TORZÓ

*Kérditek amonnan,
hogyan tetszünk lenni?*

Vagyunk...
Tetszik lennünk, hogy
vagyunk, akaratlan,
télben is munkáló cser,
szakadatlan zaklatásban
didergő cinkék fagyalon, iglicén,
csipegetők és rágódók
káromláson és ígén,
kötélre száradni akasztottak,
agyunkról gondolatok
foszlányai lógnak,
kilógunk a paplan alól,
halni jár belénk az élet,
vagyunk vádlók
és fellebezhető ítélet,
lehetetlen időkből
szélárnyék-filozófia,
anyacsöcstől térített
fehér ló fia,
vagyunk faháncson pislanó
virrasztók faggyúlángra,
végvárak keresztje
rögünkkel a szánkba,
vagyunk szedem szép virágom,
önéletrajz-fecni,
égő víz a lápon, napsugár faluja,
fakabát lakók és kopor-showmanek,
háttér emberek,
Földvár felé félút, szóveret,
Rákócziak nyugati szőlősből,
Szabadkák Waldorf-iskolatőről,
vagyunk makula és jajrózsa,
tikasztás a szikesen,
gyenge világ,
parasztmadonnák

mennybemenetele,
létszámon felüli cseréptányérkák,
kirajzás utáni darázsfészkek,
vagyunk a tökéletes bánat,
föltépett sebek foglyai,
tisztessé és többsincai alázat,
vagyunk Bogárzó láb délibágyára,
ökumen-számárvezetők
temetni délután szokásban,
betyárnyomok tiszai virágzáshoz,
észérvek és dilibogyó ágya,
macskagyökönke az álmodáshoz,
aranyhavernek tűzzománc arca,
halmozottan sérült,
tartósított ember homokkarca,
vagyunk szimattárs és
hangjukat vesztett igricek,
mióta magunkat tudjuk,
örökké ingázó önismeret,
nyakig és azon túl örökbefogadottak,
gyűródés a nótamuzsikán,
Mária-kendőbe takartak,
gyászvitézek a nótafán,
versenylovak igavonóvá nevelve,
úgy tetszik lennünk, hogy
vagyunk nagy ritkán megkövetés,
ánizskrém időnek bőrére puhítónak,
agytekervény-erdőbe mélyülő örökség
előemberek harangnyelve,
magatartás törekvés,
veszélyes országúti sötétség,
vagyunk örök, végső csönd,
kivagyiságnak lemorzsolódott héja,
lángoló pallos, ordító diktát,
kuckós emberek maradéka,
árvacsálán-pösztrökkék hétrét hajlottan,
göröngy-csírák pannoni cirkuszban,
átokszemétdomb semmi ásata,
vers mindenkinek,
légszomj ejtőernyős kullancsokra,
vagyunk mi cifra emberek,
jólszületettek és futóeszűek,

*haladunk visszaperelő libamarsban,
vár ránk népkonyha kosztja,
holtponton még innen
nem szűnik bennünk a befelé vérzés,
csillagszél söpri nyomunkat,
vagyunk tartva tenyészők,
nyakig a Süketlaposban,
Bácska és Bánság hosszan,
vagyunk...*

1994. április

ÁRTÉRI

Fosógémek küldötte
vízililiom-tojás szülötte
költötte,
fehér kócsag esőbe nyúló
nyakmerevedés-ivadékként
ártéri esdeklés a létem,
ingerküszöbén rostokoló
idegdúcaim - költözködéshez
gyülekezőben.
Istenem, hát
csak ennek a bogárhátú népnek
nincs delelője?
Tenyerem sípjai
Békavárott, lábujjaim
Karasicán rügyezetten,
hajam Sugovica fonákja,
ordító apelláta
minden kirajzás ellen.
Zenit,
ha valaha is voltál,
ne vígy minket meghajnalodásból
madárszámyon a vacsoracsillagba.
Közbül is van valami, amire
születhettek Bezdán és Baja közt
bajlódó bogarászó életem magyarkái!

Bezdán, 1995 májusa

ISTVÁN BALLADA

(A tanu a látók egyike!)

1. Ma túllihegjük az Időt,
István, ez deviáns-vonulat.
Nap fogta Nap a világunk,
István, itt part sincs, mi szakad:
alázatosan jelentem,
hogy itt már a gyerek se szopik
anyaemlőről jó tejet,
lassan lélegzeni sem lehet
se jót se rosszat, felkopik
itt minden élőlény álla,
István, ha vagy, mondd meg nekünk:
mivégre vagyunk a Világra?
2. Alázatosan jelentem -
István, meghalt bennünk a tartás.
Kivetkezettek vagyunk ím,
akiknek szíve sok kartács. Bács-
Bodrog köze arcán a kín
linóba metszett alleluja,
Pannon az emberhús és csont,
lerágott, s búzló pofacsont
Csonthalom táján tarlófűarc,
István, itt Pannon az átok,
István, itt Halál és hátraarc:
itt vakok, nincsenek látók!
3. Pannon a humusz és homok,
István, merre a régi gálya,
tenger az ember, vízözön-lét,
szemgolyók lógnak a sárba,
István, a látás kirügyezhet?
Kocsonyán nézőpont terem?
Ember, ha vagy, hát ez az Élet?
Duhaj, eretnek bálterem?
István, ha voltál, jer közénk,
István, ha szóltál, ma is mondjad:
kivetkezettek, most mögénk
a hallgatás, igazad mondjad!

*Ajánlás: István, ha voltál valaha,
üstökig Pannonban - míg állunk,
add nekünk minden magyarka
csend-álmát, add nekünk királyunk.*

Szabadka, 1995 augusztusa

BÁCSBALLADA

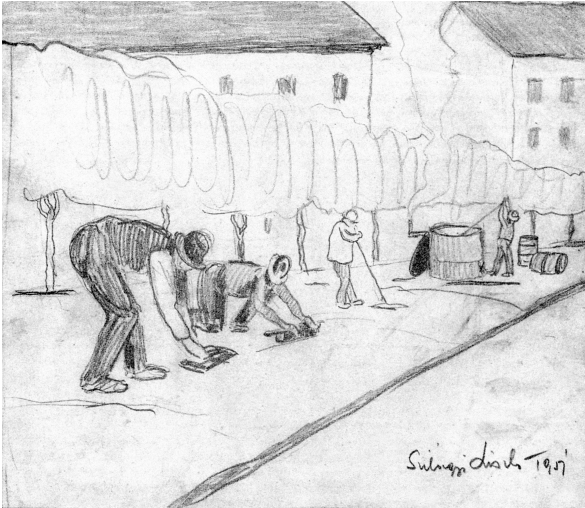
1. KISEBBSÉG vagyok kisebbségben / és magyar magyarral beszél. / Bácsország tengerfenék nékem, / homok beitta életét. / Gályák úsznak most a homokban, / mégis tengerről ábrándozunk. / Motoz a fény immár vakokban, / bajunkból épp lábadozunk. / Kisebbség vagyok kisebbségben / és magyar magyarral beszéd. / Fekete bennem az ember, / és latrok hevernek szerteszét.

2. KISEBBSÉG vagyok kisebbségben, / és magyar magyarral beszél. / Pislákoló mécs immár a létem, / ólommal önték ki szemét / szép szemű, boldog kedvesemnek, / ujjbegyinyim úszott, szállnék messze, / mennék, hol engem is szeretnek, / és ahol hajnal az este. / Kisebbség vagyok kisebbségben / és magyar magyarral beszéd. / Mint aki végképp visszasírja / egyszer volt homoktengerét.

3. KISEBBSÉG vagyok kisebbségben, / és magyar magyarral beszél. / Kitettek holtnak az udvarra, / varjúkár hordoz szerteszét. / Meredély életem ördögszekér, / ballangó lelkem légbe száll, / szívemben vacogva áll a tél, / egy adta jégcsap Bácska-nyár. / Kisebbség vagyok kisebbségben, / és magyarral magyar beszéd. / Hozzatok vissza, épp ha visztek, / mint Pannon homok tengerét!

AJÁNLÁS:

Olvasóm, ne tedd félre versem, / mert magyar magyarral beszéd. / Vigyázzunk immár a szavakkal, / mielőtt hullnánk szerteszét.

KÉREGVIDÉKI BALLADA

1. Vagyunk fakéreg, rideg háncs,
nemzetöntudati szarkofág.
Csonka fa kéregvidéke,
kiket túsul tart a tűz, a láng.
Égve égünk, ha nagyon kell,
hiányunk nem tudatosul soha;
már az se biztos, hogy élünk,
hisz sosem érhetünk többé haza.
Nem magyarok — magyarkák vagyunk,
csak homokszem-búza a szérún.
Ős-csonka, üszkös Trianon-fa
kéregvidékeként munkánk: a félünk!
2. S ezen belül — mivel faélet -,
az évgyűrűk-magma is csonka.
Mert minden maradék erre épül,
s előle remél ujjbegynyi honra;
rajta csüng nemzettöredékek
fűzére, s ők lenne igazi gond,
mi kívülre rekedt, csöppnyi maradék,
hordalékszilánk, cirkuszi bolond!
Se szorzunk se osztunk. Vagyunk.
Kéregvidéken csonka sebhely.
Csonkaságok árvacsalásága,
nemzetöntudati közhelykegyhely!
3. S mind ezen felül — kisebbség is
meg kisebbség-ág kisebbsége.
Mert önből is van ellenünk,
Délvidék-fajtánk eszeéle;
ráklépésben rák, nincs rá szike,
Észak-kéregbe zárt ige
nem hallatszhat soha Délre,
vagyunk falazott — szellemünkbe!
A jobbra-balra rabja vagyunk,
nincs kiút a harmadik útra,
réticsík életünk okosít csak
bél-lélegzési gyakorlatra!
Ajánlás:

*Életfám-csonk, kérged kihajthat
Télből is — tavaszváró színnel.
Tercium daturt add nekünk ma
oxigénadagként — látó szerelemmel.*

Szabadka, 1995. VII. 30.

BEZDÁN-VÍZ ÉDESEMHEZ...

(részlet)

Fehér-árok Jézus kereszt,
Bezdan-Víz, Sterbác-fok.
Baracska-Duna Vajas-tejfoga,
Kígyós tekergős megtérése,
Cigány-gödör mélyén a jaj,
Sziget és Gólya utca,
Dézsmaszérű tollas serege,
Bortán visszajáró omladéka,
kökereszték Ember-keresztútja,
Sebes-foki örök kálvária,
nyolc vacsoracsillag-litánia,
megsüllyedt elmék sora meg
az én is ide tartozom,
damasztinak Veronika-kendős
Bezdan-arca, csöpp nőnek
ide tévedése az univerzumból,
felhőn álmodott Napkelet utca
alázat létezés hűség-bizonyítéka,
és sírók dióhéjnyi domborulata
Felső- és Alsótemetőn.
Te négy háborút megélt, csöpp
bezdáni történet, emberélet
a meredélyen s feltámadás az
úrbán,
takácsok szőttén az örök Nőkép
lelkiismeret törölközőjén
arc-vérnyom-lenyomat mivoltunkról,
és ha akarnánk, akkor
ismételhetetlen csoda:
örök, végső csend, magunkbaszállás,
szájrebegésnyi, hangtalan ima
a mindig mindenre szülőföldemért,

*és tudja a sors, hogy igenis
vagy még - anyámnak áldott,
Kovács Emerencia!*

Bezdan, 1995. VII. 4.

ÁLLVASZÜLÉS-ANZIX, ANNO '96

(Istvántól Sz. Istvánnak)

Átjártak minket a szövődmények,
siratóénekekben gondolkodunk.
István, add a jobbodat egy
jóban és rosszban együtti
összegyógyuláshoz,
István, kezet ma rá, hogy
a begyűjtött élet-magvakat
vihetjük emlékezésben lelkünk mély
jurta-házhoz hívottan –
gyógyírnak születéshez és gyászhoz!
István, itt készen állunk
az állvaszüléshez. Magzatvizünk
ömlővén, talpon álltunkban s
örökké munkáló csercsemetéket
markoltunkban, szemünk az égen:
kínok kínjában vajúdó önmagunk
méhe Bácsország, s minden sebbe
sót dörzsölt minden század vége,
epét itatnak velünk tikkadtságunkra.
István, a jobbodat, hogy legyen
inga az ingázáshoz mostani mivoltunkra,
mert itt most kalács és tanács kell,
amit a sors hoz –
sejtés alapján – imához,
önhoni összegyógyuláshoz!
István, a jobbodat ehhez az
állvaszüléshez, mely ölmeleg fogadja
a gyermeket és az augusztusi karácsony
farfekvésű kisedet az összegyógyulásban;
nehéz a szülés, István, még
állva sem megy, hát kezet
rá: velünk leszél maholnap Aracson,
Mohács-mezőn és Bácsban.
Uram, itt a milleniumi bandériumok,
most nem kék nadrágban és farkasbőr
kacagányban, mert itt állvaszüléshez
tisztelegne minden ezredévi barokk zászló,

itt farfekvésű méhünkben a szó.
István, kézadást rá, a jobbodat alá,
az állvaszüléshez, összegyógyuláshoz:
mert messze, túlságosan távol
a hét vezér pajzsára emelt Árpád,
és Ferenc József a kolozsvári Dombon
meg szabadalomlevelünk Terézia kezéből,
s nagyon mögöttünk Sabatha-Etelköz, mert
itt glédicsnek Krisztus-koszorús
karácsonyfáján fölszúrt
csodaszarvas, ínséges időkre, Kisasszonyhó
hóesésben s Tekija Havasszentszűz fagyhalála,
meg semmi pezsdülés a szőke folyón,
a hieroglifásan kanyargóson.
Csak fájdalom olimpia, csak
bajelhárítás-óhaj, csak
őshonos világfa-sóhaj a csontbogozón.
Csak énekbeszédünk tárogatója
Boszorkányhalmon, Hinga-háton!
István, a jobbodat, a szentet rá,
fordíts a magzaton ez állvaszüléshez,
sámánfákon kuporgó táltosokra,
996-ra, ezredévre,
konok korunkra delejnek kezed,
látva látó világtalanokra,
imára s átokra szólító aracsí köre
véssed jobboddal, Királyunk,
kései mementónak:
Itt, ahol állva is nehezen szülnek,
itt is most gyógyereje legyen
minden születőnek
minden imának,
minden kiejtett
magyari szónak!

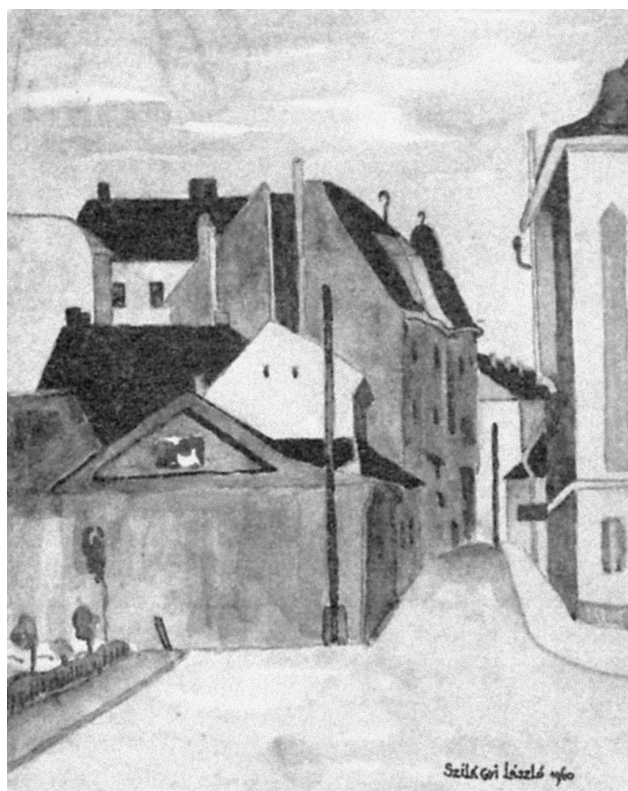
(Szabadka, 1996 augusztusa)

FAJ-FAKUTYÁS

(Bertalanra!)

*Honfoglalási hévízkitörések.
Nagy kultúrájú nép vagyunk.
Sugárzunk, éberkedünk,
lógunk kedvünkre a közlogikán,
és alibink csupán
fecske-kottajegy totem a nótafán.
Bajban vagyok a fajtámmal,
faj-fakutyásan. Hej, aminosav
koporsók, nagy kövületek kofáján,
MC-s Bertalan-éji öszülésősz
netovábbja itt most már a sárkány
Sárköz közén, ahogy ötödik
ujjával nyilall eszéki
emlékeim apostolaiba,
a drávai Dráva augusztusi jegén.
A magyarai fajtatisztám
immáron kispolgáriasodott;
ez a bajod, szimpátiám, hogy
higulásod devizára válthatod:
kispol-gár-segg, kikirikis,
hét bőröcskéd magházában rázogatni,
rakni, falni, belefúlni,
fehér mulánk elmulatni, el a
csődört, el ám csacsi kancát,
számár paripát, fehérét, el az
almásderes anyját! Hon-fog? Lalás
ám az énekelt vers, s miből
lesz a pro urbe szép
fogunkfehér?! Utca hossza —
s betyárnóta!*

1996. szeptember 7.

TÖRPE ALKONYAT

*Nem vagyok. Már régen
föld alatti arcok takarnak.
S akarnokok akarnak
ősszel is virágot, Napot.
Lám, a temetőárok forgók
idén másodíz is virágoztak,
Szélrózsa-tányér magvaszórt
hontalanjai. Világba szórtak
hantolatlanjai.
Föld alatti arcok
a Péterváradi út végében,
az ostorfa-avar óarany-szemárcán.
S mikor felfénylik a harmat,
a gyöngyöző cseppek iriszen
ravatakká ezüstsárgája.
Nem vagyok. Csak törpe alkonyat
sárkánya
libben a pirkadat füstfüggönyén.*

1996. június 8., szombat

KOPÁCS-CSAPÁS

Ott is otthon, itthon otthon.
Itt az ittben. Itthonotthon.
Ott az ottban. Otthonitthon.
Hófehéres feketében.
Varjú, kánya, holló színben,
mondatfoszlány lobogókban.
Lenge lélek-fecni kékben,
cserpákolta vadvizekben,
embermélyen, szurokfeketében.
Szurok-ember Szúrom fokán,
Lét hátján és Baka fokon,
Szakadályon, Baksa alján,
Hálóvetőn, Nagyér partján,
Sziget erdőn, Örvény fokon,
Nedves fokon, Csele dombon,
Kerekecsén és Ördög seggén,
Csingilingin, Dinnyés dombon.
Nincs a Gólya s mégis ott van,
szurok-ágyas szurokgyászban.
Kórós háton, Monyókáson,
Sebeséren, Kis Zsadányon,
Vadháton és Paléháton,
Olájó tó Oláj alján,
Kabalika innen partján.
Linyóháton, Ló szigeten,
Bíró földjén, Balázsokon,
Fűzér tavon, Kölesháton,
Vártövön és Csónakúton.
Polis fokon, Szarvas tavon,
Csilingesen, Szilágy réten,
Hordoványon, Tőfenéken.
Fölüllő hegy Sáradjáján,
Kopácsi tó Pössze taván,
Nagyhát foknak Kilesőjén,
Sásashátnak Keresztesén.
Poroszló fok Bika fokán.
Nagy Remete Kis Kan taván.

*Kis fok, Nagy fok, Kis Bajár,
Nagy Récse és Marócsahát,
Tökösön is Samu foka,
Szemencsén meg Buda erdőn,
Nagy Petresen, a Vémelyen,
Vémely rétvén s Fehéréren,
Kopács rétvén, Ebes fokon,
Hulló fokon, Gyíngyaháton,
Dombó útján, Hulló torkon,
Nagy Bajáron, Pilisháton,
Sár réten és Hulló erdőn,
Öreg Dunán a Pap fokon,
Kovácsó limán-forgónkon
Almásig sereg Cseledomb.
Ott is ott-hon,
itthon otthon.
Otthon itten itt is, ott is,
fekete gólya talpig álltban,
fehérben és fekete-vörösben,
száraz ággal a csőrében,
kánya-színben, holló-kínban,
mondatfoszlányokban,
mondatfoszlány lobogókban,
lengi lélek-fecni kéken,
cserpákolta vadvizekben,
embermélyen, költözőben,
megtértében elmenőben.
Mélyfekete Kopács-csapás,
tűzre fészket fűzni fűzből,
ég vizéből, őstó-ózonlyukból,
Fekete Gólyából!*

Bellye, 1996 szeptembere

MÚLT-IDŐZÉS IDÉZÉS

*Hon volt. Hon nem volt.
Volt: emitt gyün a Jézus.
Nem volt: kenyérfalatka.
Árpába, zabba ültetett
Szentkútbunarié
és Sabathka. Mert hon van,
hon nem van. Zabba, árpába
szabadult római kő is
- ad acta!
Danubius volt. Pannonico-hon
van és hon már a Marsiglis
Musicus?
Ébredj már végre talpra,
Muhoray Gedeon...
Mert Sz. Ferenc rendűn
templomunk töve
harangvirágkondulásban
szökkene, serkene... Gyün,
gyün a Jézus... gyün...
már nagyon elgyün...*

1996. október 31.

LEVEGŐBE KAPASZKODVA

Lóg az eső lába, akárha függőön
tar fejről piszkos köldökig.
Levegőbe kapaszkodva a gnómlét
naponta meghal egy kicsit.
Valami vibrál a levegőben már,
aprózza felénk a léptét a tél.
Most még ősz lenne, és a tetők
feletti, lábunkat csörrentő szemfedél.
Összeszokott házak lármás magánya
jár át naponta mivoltok halmát,
valahol becsukták ma is a boltot,
elfedi a lány is ráncos arcát,
hogy koravén erre a térkép,
hogy már szemesnek se áll a világ.
Hogy a levegőben kapaszkodunk,
teraszokról hullnak reánk a dáiák.

(1997)

PEZSDÜLÉSMOTÍVUMOK

Még csupán ritkás, nem eléggé tömött,
szikkadt nyár gebe kalásza.
Még nagyon könnyen bomló, mindene zötyög,
akár a férfi-nő életjáték násza.
Nem szorosan összefüggő, csupán érintés,
valahogy így köt zápor után a homok.
Szabadossá válik, semmi fenyítés,
a fegyelemre nem talál okot
tájban szálló pelyva, már csépel az idő
és roma nő házfalat tapaszt.
Szőlőkert mögöttes parlagnak kinő
gondjából tegnapnak előttes panaszt.
Még minden csupán köztes, pezsdlésállapot,
valami indul, túl lazán, tétován.
Már mozdítaná a lóerő a hámot,
de marad minden a régiben. Lazán.

(1997)

ÖNFIRKA/TORZÓK

1.

Gomboson Duna-köd göngyölegben
találtam a gyerekekre. Göröngyök
a vashíd melletti putrik purdái.
Reggelenként együtt gyűjtöttük
a rőzsét az erdei csapáson,
halat zsákmányoltunk az erdői
sarokban, és Télhó végén mezítláb
barangoltunk a szűz havon. Vékonypénzű
elvágyakozásom kiült békétlenkedni
a Szakadály-víz szögleti pléh Krisztus
grimaszára, közben a Lakatosok,
a Kökények jajongó hegedűiken
lemuzsikálták az erdői várrom
tekintetéről Pannóniát. És énekelt
a Becker-kocsmá ötvenhat hangon,
mégis egyhangú volt az ítélet a
rácsos kapu, rácsos ablak szemszögéből
tekintve; akkor láttam Jenő herceget
először a zombori vármegyeházán
lovon és falon. Tekéztünk, a bábok
seprőnyélből készültek, a tizenhatos
kugligolyó kenyérgyurma volt. Pumpáltuk
magunkból a fölös vérnyomást és a
pincéből a talajvizet keményen, mert
azon a tavaszon Bácska nagyon izzadt,
mi meg kikugliztuk rabnapjaink.
Telecskán már akkor fáradtak voltak
az esték, mikor odakerültem.
Jöve telemkor lakodalomba csöppentem
legott, szívkamráig kortyoltuk a
kapadohány füstjét, tanígtattunk is,
káromkodtunk, ettünk-ittunk, ráztuk
a rongyot színpadról, falat szedtünk
és temettünk, Száját álmodtunk és
a jöttmentek léhaságával föl zabáltuk
a középzárt e hangot a virrasztóasszonyok
kántálásaiból útravalónak.

Csak megültem
Bodrogvári hűlt helyét a Tuffner ház
diófája alatt, közben egy tikkasztó
nyáreleji későszürkületben lelkem
sárgaföld-domb vonulatain egy kamaszlány
begyűjtötte rőzselángjait.
A fogamzás ott is kettőn állott, míg
Angyal Bandi vigyora felködlött
észrevétlen a telecskai tisztaszoba
függönye részén.

2.

Mirelit költőnek nulla évesen lenne
lenni jó, nem ötvenesen, és mindent
futurumban rakosgatni írásjelekből,
mint a várépítők ott Dévában.
Antić üti túlhan a gépet, zakatol
a tüdeje, kondíciótlan hosszútávfut,
közben összekacsint a kopasz dokival,
így kerül Kapamadžija az irodalomba.
Tetidist reggelizem apipollal,
húsomba és csontjaimba úszott
Gál László utolsó hajója, és
csupán egyszer kellene aludni, hogy
emberek legyenek körülöttem.
Közölni senki nem mer, nem lehetek
papirosember, mert nem vagyunk vásott
vércsék, húszabálók, ahogy Török
kollégám fogalmazott keményen,
telecskai húshagyókedden.
És röpködnek a gondolatok a
Bácska-expresszről. Azon az
ágrólszakadottság mindig utazik,
akár az elmúlás: az ingázó halál
csodálatos álom-szövege takargat,
de a mirelit versfaragó nem álmodozik,
mert egy újabb esetnek a gyorsított
is csupán fütttyent. Persze, fütttynyelven
lenne igazi verset írni, akkor az
olimpikon Torma II. is értené netán,
hogy a házi embargóban gondolkodó
az igazi Gondolkodó-torzó.

*Mondják, más emberek az ideálok,
gyerekváltás van divatban, és
minden egyszer a helyére kerül.
És Bácska-expressz, és ingázó
nem levés, közben egy bájos negyedéves
a tanszékről mirelitségem felcseréli
P. N. István verseivel az 50 éves Hídban,
ej, Évi, Éviké, nem úgy verik a dob
verebekért, nem úgy ütik Faddy Feri
nyomát sem a bezdáni Kígyóson.*

(1998)

ÉNARC-KÉPÜNK

*Mintha Farkas B. pasztell Ölelésében
fognád kezem, öröktől, szíami kötődéssel.
Árnyék árnyékán, napkelte lesen,
énarc-képünk visszfényén, roncs-képleten
kísérletezik a századvég szétszedve összerakni.
Páriák és párvenűk világán, agyonmosottan
kényszerülsz finoman, macskatalp puhán mosolyogni,
de ott mögötted a tehetetlenség kimondatlan.
S én mögötted, a megtérni nehéz házi feladat,
te mögöttem, a várva várt Sirokkó látás-vakulása.
Énarc-képünk egérszín, riadt pillantásairól
egy világtékozlás bámul a Bájin-hátra,
és ha feltűnik sziluettetted a Hercegovackán,
miből már mára freskó-darabkák maradtak.
Kis-Palics nyugalmából próbállak összerakni,
melegét keresem benned a téli napnak.
Mintha Farkas B. pasztell Ölelésében -,
énképünk voltál, vagy, s mindigre leszel.
A ki nem mondottakban talán leginkább
jelen vagy, s számomra csupán így létezel!*

(1998)

UTCABÁL

Áll a bál Bácska és Bánság hosszan,
millenium-köntösben az utcanép.
Én, ki sosem szoroztam, osztottam,
csupán epét iszom itt legelébb.
Öszvéren ül a fajtám népe,
s üget, mint ügetnek kisfaszú szelek.
Ördögfejtüskébe lép, ki erre jár,
s kikezdik húsát dühös szeléndek.
Üstökig földben magyar-szkarabeusz,
biztosítva nekünk a három közép.
Valahol Tiszaemély alszik Zeus,
bolondos utcabált mulat a Nép.
Rianás-versekben vérjégszilánkok,
megalvadt immár buckák vér-bora.
Bácska-Bábelnek Pannon-pannóján
terítve csúf alánk szépapánk suba.
Í-romos romlás, könyvekből frott
égben a gyökér, alant szarkaláb.
Múltfeltáró nyüzsgés, szakad a fogódzó,
fejen áll szédülten magyar (a) Vajdaság.
Kispolgári kaptár épp kirajzás előtt,
nincs hozzá anyaméh és törzsön az ág.
Poszméhek zajongnak, a mézgába fúltan
csupán önlenyomat magyarkás Bácskaság.
Kornyika és tompa csüördögölős minden,
asztali citerák végek énekeltje.
Vértavi hídláb-díj a Szóból ollózva,
tövisszúró gébics istenkertecskéje!
Theresiopolis döbrögis portáin
szecesszió-termek utcabáli sora.
Mindenütt ott immár vajd. magy. kispolgárin
Veronika-kendőnk kult. magy. útnak pora.
Burjánzik a nyüzsgés, pezsdül savószintünk,
fakutyán tavaszban kérész halálharca.
Tolmácsoló sáskák imához vezényelt
reproduktív-halma zörög az avarba.
Te, bezzeg, csak húzod agyarra magyarka,

dalikázol egyre, oly jól megyen sorod.
Rázogatod egyre molyette rongyaid,
sokaknak tetszetős játszod bűnbánatod.
Álvaszülés-torzók, egyke barlanglakók,
kárókatónáknak tolla nyomán fejfa.
Becsevár térítõn lészen vízvázasztók
délre konyult kedvünk kultúrvigadalma.
Hintik immár mea s culpa virágporát
csukódó szemhéjak seprõcskéi hosszán.
Pitypang-ravatalon vajd. magy. mulandóság
szürcsöli kehelybõl korunk miseborát.
És ha Pegazusán fölszárnyal magyari,
énekkal és tánccal, jó talp alá húzva,
sose halunk! soha? Mohácsok mohája
lészen immár párna fejünk alá dudva!
Áll a bál Végeken, a Vajdaság hosszán,
állvaszülés-torzók kiárusítása!
Pannon-pannó kellék, ihajtyuhaj díszlet,
vigad a magyarkák jobbra jajdulása!

(Szabadka, 1998 májusa)

AZ ÉN PETROVICSFIM

(a vajd. magy. kult. olvasatomban)

rianás-versekben vérjég-szilánkok
a vajd magy kult honlovag sora
bácskabábelnek pannonpannója
róla lóg Sad Novi szépapám-suba

í-romos romlás csak könyvekből í-rom
égben a gyökerek alatt meg a szarkaláb
múlt feltáró nyüzsgés part szakad fogódzó
itt és most a teszem a DM-Vajdaság

kirajzás előtt áll kispolgár-kaptár
nincs hozzá királynő se törzsön ág
ahova költözne ahol kiköthetne egy
kirajzáshoz érett kult. vajd. magy. Vajdaság

honnan ért gyümölcsként lóghatna a rajnak
egymást csimpaszkodó Pete-fim labdacsa
minden sejtecskének mélyrepülése ez
morbus hungarikus kult. vajd. magy. hímpora

kornyika és tompa csüördögölös minden
asztali citerák végénekelt-jeje
kőhídláb-díj szóból ollózottan
töviszúró gébics magyarkák jele

theres-polisom ím a döbrögis porták
szecessziós termék s utcabál sora
mindenütt ott immár a vajd magy kispolgár
veronika kendőn Janus úr fénykora

burjánzik a nyüzsgés pezsdülő ti-szán is
fakutyán csúszik ím kérész halálharca
tolmácsoló sáskák imához vezénylett
reproduktív halma csörög az avarba

*te bezzeg csak húzod agyarra magyarka
egyre énekelgetsz oly jól megyén sorod
rázogatód rendre molyette rongyaid
sokaknak tetszetős játszott bűnbánatod*

*állvaszülés-torzók egyke-barlanglakók
szakállas-tévében döbrögi-rádió
becsevár térítõn lészen vízvásztók s
attól délre bizony kult vajd magy dáridók*

*hintik immár mea s culpa virágporát
csendben zárulkozó sárga-part ti-szájban
pitypang-ravatalon vajd magy mulandóság
i-nris keresztúton folydogálunk hátra*

*és a fehér lován fölvidad a magyar
énekelve táncol hegedűje húzzák
sose halunk soha Mohácsok mohája
lett úrrá lelkünkön a kult magy Vajdaság*

*névelõvel persze mégha nevünk nincs is
állvaszülés-torzók kiárusítása
térzene itt minden gányók a magasban
vidad Trianonkák jobbra fordulása*

Szabadka, 1998. 05. 24.

AKÁRCSAK MÉLYBÚVÁR

*Ha innen az előkelő harmadikról
alábukom Semlyék-vizek feneketlenségébe,
s botladozom, akár mint esendő ember
vagy bicebóca némbor, csak körbejárom magam.
Tercsi a botladozók patrónája.
Néha éjjel is felcsörgetik, s
null órán gyóntatója akaratlan valakinek,
akinél még álmában sem tudja a jobb,
hogy mire ébred manapság a bal.
Bal váll. Jobb váll. Fájlalja az olimpikon
mindkét vállízületét, s nyög, ahogy nyögve
ihatja valaki sörét, olybá tűnve a kifli alak
kétszeres birkózóbajnok, hogy csupán bajnak
tették itt partra, ahol békaállásban
lesi a neki csikkeket gyűjtő gyerkőcöt.
S miközben a taposott maradékból rácsavar,
hunyor tekintettel, valami Nap-nézőn
fogja fel tekintete tüskéire kedvesét,
a túlnani hetedik emeleti teraszon
rongypokrócot szövőszéken munkáló női aktot.
Azt mondják, hogy az olimpikon egyszer
még vele is megmérkőzik netán.*

1999. jan.

MAGYAR SZÓ-TLANSÁGUNK

Csupa ráklépésben századvég-kirajzás,
darázs-fészes kivetett s újgazdagéleti.
Tiszai rossz arcú, megesettség tartás,
vérpárafelszállás, Janus-arc-élei
kirajzolódása MAGYAR SZÓ-tlanságban.
Skizofrén szenvedő habzó nyálcsorgása.
Hátrál már Északnak, klottgatya gúnyában
éretlen értelem, hátra mozdulása.
A ludas? A Matyi! Mert trágjának hordott
fizikai lénye döbrögis köntösben.
Énképére köpő kanizsai Krisztus
haldoklik a kérész dagvány mélységiben.
Szófosottság foglya renyhe beleinknek
gyeplőszárát vissza. Mélyfekete tónus
Cigonya ábráin, s ábrafény-reménynek
töviszúró gébics fegyvere a trónus,
amelyről gondolat, rovarház-ruhában
követné a LENNI-t, MAGYAR SZÓ-tlanságot.
Csúcs lett immár mára pannoni alantnak
nappali virrasztott, magyar gyalázat.
Minden fent lett nálunk. Kicsúcsosodásunk
nyelvtelen harangok néma kondulása.
Ég itt már a víz is, s ellentűz oltandó,
rakjuk máglyáinkat útporunk virágra.
Jól mondád, te, Ratkó! Porig alázottak
torán csúcsvirrasztók porig hajoljanak!
Nem lesz ebből semmi. Bácskai magyarka
a Jövő Időbe hét láb mélyen halad.
Kik kérdezni jöttek, többé nem kérdeznek.
Arany János utcán, Arany-mozaikban,
csak a széttépettség, hiánycikk a kovász,
öncsonkolás tarol minden gondolatban.
Tudhatja a kérdés – feleletnek okán –,
tanult barátaink okozatát élni?
Én lenni? Az csak volt. Többes számú fokán
kitűzött mik vagyunk? Osztó, szorzó semmi?
Már túl sok az ember? Populista massa

*csúcsdilettáns-erdőn, s nem látni a fákat?
Tarvágás kellene, de a fejsze csorba,
ujjbegynyi arasszal mérjük a csodákat,
hisz a senkik szárnyán égbe röppenő csend,
fénykévéből oldott, ezredvégi látta
kékítővíz forrás, s apadt emléiről MAGYAR
SZÓ-tlanságban nézünk a Világba!
MAGYAR SZÓ-tlan nemzés, anyaméhek híján,
kirajzásra meddő, elvetélt kísérlet.
Tegyük ki a pontot. Csupán ennyi voltunk.
Mélyfekete minden. Halva szült felelet.*

Kanizsa, 1999. szept. 9.

VÉRALMA-HULLÁS

Kinek? Hol? Mikor? Mit? Miért?

Danilót szólítám még tegnap este,
évtizede már?! Ki is gondolhatná.
Délnek gurult a nyár, valahol messze
kis gesztenyegumóval a napsugár
és vak barátom zsinórját áztatta,
Vértó vérben skarlálszín halaknak,
fehér botjain még Kis szalmakalapja
úszott ősz nádbugák tövén a partnak.
Megszólítottam az éjjel Fehér Ferkét is,
még aznap éjjel, mert kukáinkkal zörgött,
soron kívül matatta sötétben száraz kenyér
betevőjét másnapra, nehogy megelőzött
legyen hajnalra, mert fürgébb fiatalja,
s ha nem siet, elmarja előle napjai szekér-
nyomát a lenni úton, a voltam szemével,
és szikár prézli-lelkét egy dinárért adja.
A Betyár-völgyön át, ott Karadordevónál,
megszólítottam a fáradt Kukacot.
Madárijesztő, ahogy vásznain áll,
és verejtékezi a haldokló Napot
egy koraszürkület-tanyarom ajtaja
küszöbén ültében, késősürkülelre várva,
Nagy Apáti-a az alig rőzsetűznél
gondolt épp átvérezni egy Más Világra!
A Krivaján, a mélypont tehénbögéses
éjszakáján kuvikkal a fejögulyással beszéltem.
Sándorban felbúgott az ötszáz köbcentis,
és vaktában száguldozott a friss vetésben.
Angyalnál kiült szembogarára virrasztani
Rogatica felől a vacsoracsillag s
a kanyar után, a kaptatón olyan volt Bandi,
mint akit vittében éppen őszi szelek hoznak.
És a Telecska-dombok Ungár-hajlatán
zongoránál ült éppen a század-számadó!
Most is tintaceruzával számokat babrált,
hogy pirkadatra pihenni lenne jó.

Meddő kísérlet volt már megszólítanom:
tővig égett gyertyaláng-lelke kilobbant,
és már messze zörgött, füttyögött csetreseivel
az Ungár utód egy távoli, pisla Univerzumban.

Etelnél ért a hajnal. Etelközt beszolgált pálinka
illata kavargott orromban, kialvatlan asszonyszaggal.
Keserű volt már számban a dohányföldek
reflexiói okozta koraszürkület. Halállal,
mikor megszólítottam a Megszólíthatatlant,
a Sírkert-kanyarnál magasló, csonka kézfejet,
akit a századvég, e véralma-, országalmahullás
mindigre kopjafázott Telecska-domb ágyad felett
és hiába mondom már K. Frigyes után
szabadon, hogy Szivác-völgynek is két partja van.
Hiába szólítom Kornélt már Hozzád, s
hiába szólítnám átvérzett magam, mert
amit mondhatsz a megszólított jogán,
az sosem lesz, hogy alázotthoz porig hajolni!
Valami bogár poroszkál most már porodban,
s marad a lösz - porból csak porrá lenni.
És mégis, ott, a magas templomdombon,
ujjperec fosztotta kezéd-szólítás!
Az oltár feletti kérdőjelekben jajdult
faragványcsoporton, tükröd foncsorán
megszólalt magányod, egy végső szorítás
s utcahossz avarban rozsdult diófák
maguktól lesznek majd torzó-kézjegyben
felelet válasza egy nagy nulla okán.
A Fát szólítom, kedvencedet. A véralmafát.
Telecska elment már a Szemzők felé s
Kis-Szivácnak tart, tört kövön zötyög
a harmadik jogán egy új évezred elé.
Véralmák hullnak s Danilo gesztenyéi,
Kukac lenvásznain átvérzés-szintézis.
Valami végleg roncsolttá lett bennünk,
csak couleur locale lennének tán mégis?
És itt, a pincék során is véralmafád,
róla hullanak véralma-könnyek.
Valaki biztat - Kerény félúton -, hogy

*a múlt Időből is újra feléd menjek.
De megszólítani én már soha
nem tudhatok senkit és sehol,
magaddal vitted feleleteid,
és szólítatlanul is itt vagy valahol!*

Szabadkán, 1999-ben, Atti születési napján októberén

MADÁREMBEREK

*A költözők késnek; nem is mennek talán,
maradnak választott szülőföldön.*

*Üres a fészek, eresz alatt s a fán,
véraláfutások Bájin-hát avar-zöldön.*

*És a mérhetetlen süket csöndben
fészükön ragadt madáremberek
készülnek lázasan a hosszú útra,
hogy egyszer ez életben felrepüljenek.*

*Az ablaknál ülök, a harmadikon,
s kitartó lesen lesem Sirokkót.*

*De csupán akárha kuvik, a sötétben
veszteglő gépkocsi riaszt csak zokszót,
és mikor virradni látszik ébenszínből
napköszöntő, fényes reggeledésben,
valaki felrepül a tizedikről,
valaki félelmetes eltévelyedésben.*

*Újra repülni tanul a madárember,
talán lelkét e századvég égbe viszi,
a földön csupán árnyéka marad
s egy böngésző gyengéden a kukába teszi,
keresztet vet a költözött után,
mint aki éhét pantomim múllatta,
aztán falatozni kezd a bádagon
s meredten bámul a fölvérző Napra.*

Szabadka, 2000. X. 5.

CSONKOLTSÁGÁLLAPOT

Csend. Lassú mozdulás, egy netán pezsdülés.
Ennyi van. Légszomj a vagyban.
Tört cserépedény minden rezdülés,
kidőlt szálfák a májusi fagyban.
Csend. Agyagba mártott idegrándulás.
Boncolt Békacomb kifekvő árnya.
Értelmét vesztett kirándulás
a jövőből hátráltan a mába.
Csonkoltságállapot. Gyógyító jobb?
Öt lemetszett ujj, rügyezetlen.
Ezek lennének mi, Kortársaim,
gyűlölködőn egy horzskő-keresztben,
ahogy hét bőrig hántjuk egymást,
s csonkoljuk alattunk a fákat.
Szabadesés a családfákról,
ezt hozta nekünk e század.
Csonkoltságállapot. Beállt Idő.
Nem tudhatni, voltunk, s vagyunk-e;
egyszer tegye ki az utolsó elmenő
a fehér lobogót lezárt szemünkre!

Szabadka, 2000. IV. 3.

TAVASZHÓ 11.

„Kezdzetek előlről építeni, költők,
légvár katonái.”
Kosztolányi

Páriák, párvenűk. Elit- és gyomképlet.
Megint s mindörökre a porondra lépnek.
Bűnbánó napokon sóban, vízben lebbencs,
a költők asztalán filozófus-latens.
Nyugati virradás, keleti napalkony,
bicsaklás, ficamlás, döglött hal a parton.
Büdös van! Oszlóban peremén a létnek,
„Kezdzetek előlről építeni, költők,
légvár katonái.”

Jogos-e a jognak világ-burjánzása,
mindenütt utána pusztulás világa.
Jogos-e, ha nemzett populista tornak
potrohából immár szentek araszolnak?!
„Kezdzetek előlről építeni, költők,
légvár katonái.”

Pártütők kivetett, s újgazdag köntösben,
légből alapozott, fordított sorrendben
rakják, egyre vetik kas-vár tükörképét,
miközben aratják tavasznak vetését.
„Kezdzetek előlről építeni, költők,
légvár katonái.”

Joghalmak béklyóban, tivornyák sorjázás,
Halálos бүдösben végképlet sommázás.
Áll a bál a végek populista ormán,
kitűzött lélekkel vér dől orrán, száján.
Megtörténik immár a végképp kirajzás,
herék dárídóznak, zsong tőlük a tartás.
Most bölcselkedj, vátesz, mire lettél végre,
mikor hét sebeddel kivetülsz az égre?!
„Kezdzetek előlről építeni, költők,
légvár katonái.”

Jelenjövő-látszat gyurmázó sisere,
kiátkozott bánat messiás elegye.

*Irányt kerülendő, vargabetűs módon,
világmegváltóként elvesztél e kódon.
„Kezdjetek előlről építeni, költők,
légvár katonái.”*

Szabadka, 2001. IV. 3.

KERESZTKÉRDÉS

(Varga Zoltánnak)

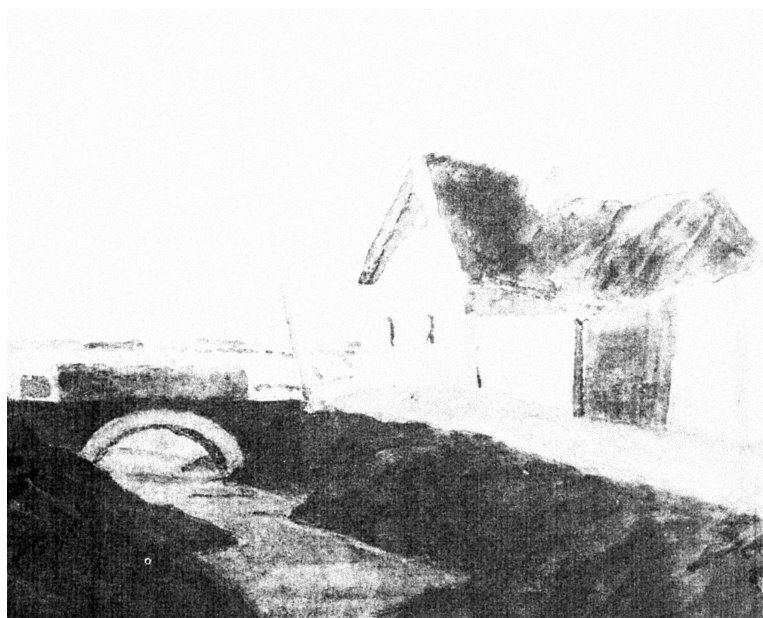
Kereszten kereszt. Keresztkérdés.
Világba kiáltott kérdőjel érés.
Hogy miért nem utóbb az utódban,
zsigereinkben végképp logikátlan
Bábel-szarkofághoz hívogatnak,
mert önismeretünk csak zilált asztag.
Koszlik bennünk a szájbanköltés,
sok piszkot halmozó emberöltés.
Zöldhályog-látás a bizonyosság,
egybevetéses magányosság
lehetne fölpergetője pezsdülésnek,
kirajzás-bumeráng vissza születésnek.
Pannon-szájízzel csak kopor-sóhaj,
farkasveremnek árvalányhaj.
Önmegértésben panel-valóság,
tikkasztás nyoma belül a kórság.
Filozófiánkban a létfeladat,
egy szintézis-peremen hét láb alatt.
Ég-föld indulásos székletrekedés
tehetétele, egy bús ma jelenés.
Latrok között sok napimádón
beütve dereng immár a kód:
agytekervényink egérszín szürke
szívárvány-képernyőn vetül az égre.
Lebontva porlik Bábel-szarkofág.
Zentai sírkerten lidérci láng,
hogy aranyfokozatos vert aranyban
napnyugta haldoklik pirkadatban.
Sóspaprikás kenyérbél, pár falatka,
Erzsébet kísértés Déva falakba.
Tolókocsin csupán Tiszalakodalom,
kaccsos kézmozdulat a papírhajlaton!

2000. július 22.

ÁTVÉRZÉS

Kössed a fájást,
mindig kössed.
Legyél nyitott seb
nyitott teleknek.
Soha ne lásson
olcsó óvás,
miként a fát is
háncsba burkolják,
mert úgy a fájdalom
szarkofágkoporsó,
legyél hát átvérzés
és fájdalomnak utolsó!
Legyél véralmának
országalma színe,
minden zöldszín hónap
tavasz madárszíve.
Legyél nyárnak tikkadt
vég szomjúhozása,
minden múltó sebnél
véraláfutása,
legyél átvérzésnek
őszeli lombosóhaja,
a pezsgő időnek
ujjbegylenyomata.
Tán félek, emberek,
önmagamtól félek:
mert a test átvérzik,
de mit csinál a lélek?!

2000. 08. 09.

GALAMBPECÉREK

*galambszivű Golubicái ritka akcióba
fogtak a vasbeton-hajók teraszán
Tercsi mondja hogy egy ismert
galambász lábát törte a harmadik
láb segédletével már egyszer körbe
körözte a gyógyulás házát és most
ágya körül kényszerből ápolónőket röptet
az egyik Golubica nagyokat fütytyent
terasza vadszőlőindái mögül és a
delikvenssek oda sereglenek csapatostul
figyelem ahogy gangos járással
kapkodják a szórt magot a kenyérmorzsát
a merészebbje még a konyhába is benéz
társai követik a vezért serényen
mikor egy láthatatlan kéz az ajtót
hirtelen mozdulattal becsukja
a galambleves beteggyógyító
galambepéből mind kevesebb e világon
és ki veszi egyáltalán számba
hogy Isten madarai számtalanul együtt
vannak vagy sem azon a bizonyos
galambnévsor-olvasáson reggelenként*

2002. augusztus 21.

ÉNKÉP-NAPLÓ

(a szabadkai Fokváros panorámája)

itt betonfák tövében körömvirág
különös adaptációk-halmaza
zöngés zöngétlenje erre a világ
szenvedőigék tikkadt libamarsa
nagy kezdőbetűk állatsereglete
háromelemű földrajzi nevecske
aminthogy zsúrlókenyér-apanázs
és minden zűrzavar árufélesége
Xavér- és Xénia-láz-atommagja
tenyészte bacilusgazdáknak
vetett vettetése barokk zenének
vegyített lebénlások várfoksága
sok úttörő borissza újraolva
tündöklők éjféli motorbúgása
divatcég több bizalmi civilizációja
cizellált tisztségek csendőrkordona
csonkított tetőantennák dandárja
selyemhernyó-tenyészet diagnózisa
rövidre zárt gazdaság tárháza
zarándok harangok szívritmusa
repedtfazék-hangú gyalogszer
feltételes reflex rabbilincsel
megannyi vendéghaj gyöngélte
hamvedrek kiállítása priusszal
tanácsi határozat polirozottan
vad tekintetek helyesbítés-jussal
higgadt elmével példaadás is
fekete párdúc betonerdő-fészke
végtelen hullámmozgás vakpadlaton
téli öltönyök impotens ténye
ínsorvadás-időszakok látomásai
olajbogyósok itt-tartózkodása
nyagगतódsi kulcsos gyerekekkel
jegygyűrűk nyomorult zarándoklása
tomboló népies kandallók sora
násznagy-kaszkadőrök a glédicsen
egyetemi docensek tégely-kurvulása

tányérnyalók egyeduralmi kurzusa
éhgymorra nagytakarításféleség
szuggesztív élettárs-kutya
ember ember hátán csak szonett.
Herkules-erejűség örök szipolya
eszkaláció-halmok szerves vegyülete
személyazonosságok millenniuma
szatén hálóingek munkafegyelme
Félix-zene véges hontalan hona
lélekmély süllyesztő fertőzöttsége
sötétzárkák fluerescenciája
magunkforma kényszer-siklórepülés
sárréti fülemülén dallam a sárban
foszforműtrágya-légszomj kentaurjai
diszkóbaleset kálváriakeresztén
miómák tömeges kényszer-kilégzése
mezzoszoprán-egyedüllét a tizediken
terheltség örökös komplikációktól
hálátlan koraérettség a gyepezeten
marginális könnyzacskó-gyülekezet
Dráva-Száva-Tisza köze magazinja
keresztes lovagok kései kujonja
muralovak lábfájós létfenntartásai
örökölt látszólagos lajhárság
körömvirág betonfák tövén
nappali héthatár-tivornya
galambvér Prozivka macskakövén

2002. szeptember 4.

VÁRAKOZÓBAN

*A várakozások szorongató légszomjában
áll nyeldeklőig virrasztásban az idegállapot.
Három gyertya már lassan csonkig ég, sorban
a negyedik fog majd lángot, s legott
munkához lát vezekelni ő is énképünk
feszültségén enyhíteni a Házban.
Negyedik gyertya, várakozóban, lassan
perceket számlál magányos vigyázzban!
Minden virrasztó lényeglátóban ott
a szendvics-emberek elfogyó várakozása,
hogy ők ama bizonyos negyedik gyertya,
s elfogyóban türelemlátta, áldott
kenyérfalatka, így Hanukka-csöndben
lett légyen az, akkor is csonk felé halad
időtlen időktől az ember a nap alatt,
bárha derengés látszik a téli ködben...
Mert égnie kell, égnie csonkig, hogy születhessen
elsőnek, harmadiknak s mindnek, mindig égnie,
hogy végül is valaki a sorból eljöhessen
minden mulandóság szépségével az arcán:
és emberek állnak akkor is e csend határán
alig mozduló ajak-indulat rebbenés madarával.
A negyedik gyertya halálán-lobbanás
felmutatja majd a Kisdedet Atlasz-jászolával.*

2002. dec. 25.

Ó-CNESA LAUDÁCIÓ

Ómagyar Mária-siralom
lebegtette szemrebbenés, hogy
hattyúdal vagy az asszonyok között,
Te áldott, Halász téri anyám.
Te, akit boldoggá avatott e század,
s finom virággal puderozta szádát,
az imádságost, miközben a Halász tér
szám nélküli portáján őrsgben vagy
már három emberöltőnyi utcahosszal.
Ó-Cnesa, úgy legyen, Anyám! Te csupa
improvizáció, hogy csökk-létünk hordoztad
homok- és máriatövis alá a bajban,
divat-emberkének termékeinek Tisza-hálója
fonákján fennakadt habban
felfürdő pírka, engem kereső rémület.
Fattyak és csökkök kötényeden, s
kerteden kései mákvirágzás, laza
mamegszólítás szavaid szikkadt magja.
Ómagyar Mária; Te vízen járók anyja,
boldoggá avatottak tétova teendője,
hogy semmi lilinkó és semmi poszáta,
csak erre tévelygők szélvetése...
Ómagyar Vízenjárók utca, anyám
siralma semmi ágon, a súlytalanság
pihe nehéz zsilipsukódó pillantása
Csurgó-kanyarra, hogy talán, hogy netán,
hogy újra rebegve, de megtörténhet...
Csak víziók járnak a halak útját, s
hogy voltál egyes szám első személynek,
elvonatkoztatott énkép-ikon, kútját
porlasztó középút felső fokon.
Vízenjárók utca Halász tér anyám,
visszájára fordított folyóvirágzás:
középzárt életfa örvény-utadról,
kérdőjel-létünk vékonyába látás,
egy híján háromszázhuszadszor!

2002 szeptembere

ITT-OTTADÉLEN

(A BEZDÁNI EMBER VERSKÍNJAI)

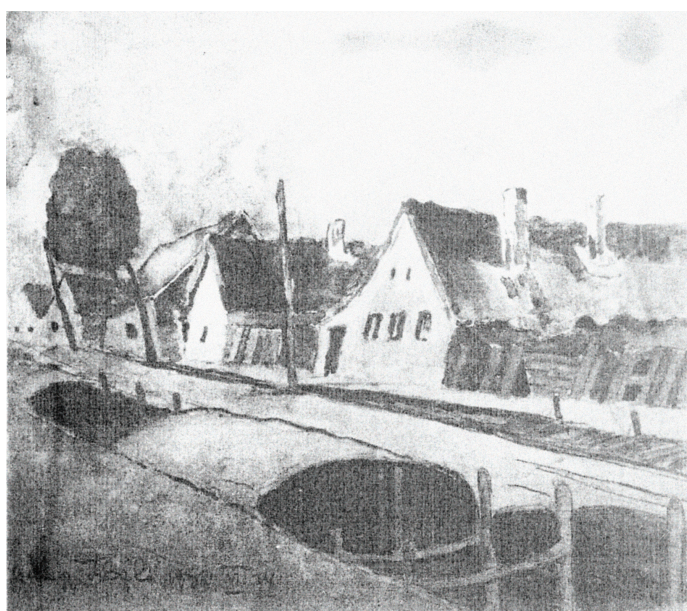
*Apadj, csak apadj, bezdáni Dunám,
akárha mínusz tizennyolcra,
hisz nem vagyunk nagykorúak!
Pihenj hát békében, Szent István apám,
és kiskorúnak szeplőtelen Emerenciám!*

*Ottadélen lábjegyeink hiszti,
és bűdös lagúnák-mimikri.
Kétszikű levélkék könnyű ágboga,
ottadélen csak kvarc, az is
befalazottan a szájadba, hogy
ropogjon a végső roppanás, mert
csupán átvedlett besúgó-átváltozás
a nagy mellveri, s aki belédveri
szikét, a két-út levelűnek.
Ottadélen fülünkbe ólmot hegedülnek
és ha tetszik, vagy sem, immár
ugyancsak kilóg a kitetszik, mert
ottadélen egy szomjlég fekszik.
Ittadélen bezony csak hó hull,
Havaska Mari nyárvégi tele
fagyállóval nyakig öntögetve, s
népiduhaj-urbánusjó minden
zisten, minden zember, hemzseg
körül a sok tudós, ujjbegyével
aláíró, s van pofája pofátlannak
mártír-ikont átfesteni: ittadélen
bálbanutca kék a hungárt megríkatni,
hogy csak tudom, tudod, tudja, s
rajtunk vargát ránt Attila meg az
arany és az ezüst, s talán előkori
bronzba ötvözötten zíró zembör,
köll bezony a mosott gúnya
gúnyba kötve gúzsbatáncnak,
ittadéli magyariknak, magvukszakadt
beszariknak, a behúzott farkúaknak,
kitüntetett irigykéknek, ittadéli
plagizáló Kerti Törpécskének!*

*(Úgy vélem, hogy mennyiségtan
írástudón dögrováson lenni -
nem jó passzus az nyugatra,
így akarunk mi négykézláb
az Euba menni?!)*

*Ui. Ittadélen, ottadélen,
egyremegyen minden;
kétlevelű kismagyari -
holt kéz a kilincsen.
De szomorú, kirekesztők,
ittadélen silbakolni,
nyakigföldbe semmi...*

2003. augusztus 27.

HASZNÁLATI CIKKÉNT

Mézgába fagyottan, félig kiterítve,
alig bevirrasztva, állig gyászfehérbe,
tenyérig nyitottan, talpig piszokszínben,
beárnyékolt oldal vagyunk televényben.
Itt mindig bűdös van! Bűzös hidegpróbán
kiáll lyukainkból egynémelyek csótány.
Módi most leírni az ikoni mását,
hasmán is, elfekve, marja lábunk szárát.
Emésztőn, vadhúsban, ezüstcsonk idegtánc,
aranydúcainkban, mikor annyit sem tudsz,
hogy mire, mikorra, kivel és hogy miért,
csupán sorban állón, szenvedett semmiért!
Használati cikként, elfogyó epével
örölnek, és örölsz magadban rossz kéikkel
vizet meg partokat, kuszált ösvényeket,
rajtunk igazodni csak tótágast lehet!
Mézgába fagyottan, már-már tél elmúltán,
görög veled a kő, kő a kőnek hátán.
Púpnak vagy a kövön, kőfigura bérig
stációút lettél, bevált vezeklésid!

2003. február 19.

VARÁZSLIGETI VERSEK

1. Levélféle az elnökhöz

Szobapapucsba bújtatott lábnyomok -
hét tó hét vizébe veszőn
elcsoszognak román szavak lélekvesztőjén
a Néra ösvényén. A Kárpátok
itt pihen le lankás párnáira
végképp lecsitulni, hogy papíriv vékony
második énje a homok, a toposzok
meg néhány kosárvevőn
csillapult indulat mentőövén
bogarásszon haza Atalanta lepkenyájjal.

Elnök, Úr! Itt változó a helyzet
Elnök Úr! Itt nem le-, de felmondanak
leckénkből kétútleveles útravalónkból
a jűgó-román gyors beszéddel, hogy
érett a pillanat-kezdet, s
a vesztes sejtek már javában bomlanak,
és szobapapucsba bújtatott lábnyomai
hiába csoszognának el
egy teknőcmagatartás mozdulatlanságán.

A vécékagylón ülve írom Önnek levélfélém,
Elnök Úr! Alattam egy semmisülés
vékony ága, melyen már régóta
hintázni tetszik, és ha Istvánkor, a
Királykor, felölti zsinóros lélekvesztőjét,
hogy elevedzzen a gondűzőbe, kérném,
nézzen csak egyetlenegyszer a Kárpátok
lankáinak, ahol leveles bizony a nyár
mindabban, amit a nóta, amit a beszéd,
amit a testbeszéd és a hang foszlányaiból
felbőffent emésztetni, mert ez egy
örökké kérődző, héttavas század!

2. Mustárizre

Csupa véraláfutásos rejtettség-bozót
a nyaralók ingerültsége, ahogy a megvirradás
ösvényeit járják egy adta cirillmetódos
kódokkal esemeseiken; és volt egy nyár
és volt egy hőisége a Vajdaság-sivatagnak.
Deliblátról költöznek a gyalogtövissek,
s megkínzott arccal a napnak
vízenülők lábnyomain lábujjhegyi keménység
izeg-mozog sóvár s idegvastag bikanyál
fészkeről őszbe konyulni több női hajasztag
fölsejléseiből. Ébenszínben mélyszín kékség.

Mustárizé van erre a homoknak.
A kavicsbánya-tó látomásait ropogtatom
e mindenrejő magnak ízét paprikázott
s elegyén a kilátástalanságnak,
a halak, mint akit befalaztak, elvágynak
töviselés horgaim közeléből, akárha
itteni pucérpőre hajnali szélből
bogoznák őket négycsomós zsebkendő-gondból.

Még ülök a kavicsnyelven, még ülök
hét nyelv hét nyelváradat-zubogón, hogy
meglesz a manapi zsákmányom.
Fent fekete mentés, romános szín varjak
bóklásznak a felhőszántáson;
horgaim felcsévélésekor
nehezék rajtuk immár a kor és a kór.
Valami rozsdás puskaféle ragad
lézerezetten a kézseghez végül is...
Valahol a hajnalba lőttek s távolabb
a Kárpátok lankái szülik halomra
a lehulló, árva levél-szemfedőket.

Fehértemplom, 2003. VIII. 13.

2003. október 29.

TUDÓSÍTÁS A REMÉNYSÉG FOKÁRÓL

(Egy doktori disszertáció alapanyaga is lehetne)

A harangok máshol lakoznak
és a szellem utánuk ballagott!

A ludasi Matyi már megint
felemelte a kései sóska árát,
és a Bikában a nagy marha mészáros
kiárúsítja a fennmaradt eszét
a Mlakának.
Szerecsen Mária képei
meg egyáltalán nem kelendők,
csupán a bendők
korognak üres fejeknek,
dugványozni készülnek újfent a magyarkák
s vigadnak, jár a lábuk, akár
a motolla, tivornyáznak európai
hírnévre kapva, tombolnak a
fejeslábúak is, az ülepagyúak,
kiültek választás után némi életet élni.
Közben keményen dugványoznak a magyarkák,
nem értik a lábasfejúeket sehog, nem
érhetik fel ésszel gondolat-lerakódásaikat,
az ülep alatti visszhangismétléseket.
Önmagukat sem értik Klastromvár tövében,
ahol szökőkutak zúgnak szerényen, zúgnak,
bennük zúgnak a herék, jól bezúgnak!
A kultúrzümm halálra táncoltatva
másnaposkodik a Kossuth utcában,
Lajosék aligha győzik a sok csin-állomot,
miközben egyet a kettőből csupán
ujjaikon tudhatják megszámolni minőségileg.
Sose halunk ..., sose mosodapénz,
sose térünk észhez, csak álljon a bál,
csak nyavalyás körnép-körtánc
a kenyérgyár fokán. Csak vigadva, hogy:
ereszd el a hajamat,
populista magamat,
köldöknéző napamat,
rókabőrös nagybögőbe

baromjárasi legényke
 beült hegedülni, ihaj, csuhaj,
 fejen ülve adatott itt
 gála-ünnepelni!
 Dugványoznak a magyarkák,
 szikkadt homok talpuk alatt,
 doktori mód kézimunkás
 észtől futott, márkás Júdás,
 euróba fekszik, kel,
 dugva dugjad, kultúrmódra,
 körnép sose keljen fel!
 A kormány-ön jól lubickol olcsó
 szökökút levében, van píz, van píz
 most dögvével és olcsójános módra
 csapkod a farkával, igen eszes fajta.
 Még kék a nép, most mossad neki,
 a lapály-lelkűeknek. Jó Döbrögi
 fejében felszökött a vízszint,
 szellemi fejekben meg az adrenalin,
 mert se könyv se szótár,
 csak hol és hods voltál
 a tíz híján száz éves szecesszióban,
 aminek lehelete zömében fojtogatja
 az írástudókat.
 Ön fest már? Már igen!
 Mikor harmadik asszonypajtásom
 elhagyott, bánatomban
 befestettem magamat rendesen,
 s kiállítottam a Tejpiacon.
 Ön ír? Pár elemivel?
 Kiírok! Hogy mivel?
 Hát mivel, mivel.... Nem is
 a fejemmel, te fekete bivaly!
 Innen-onnan kiírok s
 betűim sortüzénél sütöttem
 ülep alatt a pusztá fenekem!
 A korinthusziak között meg csupa
 kanca dobálja farát
 a színfalak megett.
 - Tessék engem megdicsérni! – Domikám!
 A színkő? Kő! Ma mit játszik
 a Kő? A Böszívű emberek

csupa őstehetség, még hosszan bányászatlan
gondolat-telepítmény.

Szepe! Ezek a játszott latrok
mennymbemenetelét dugják előlünk, a nép
elől s akkor vaklármával vannak,
bár bő mellényt varrnak lóbogár mellbőségű
fikcióikra, s rakják, egyre rakják a falat,
ellik nekik a biciklikormány-ön,
csak úgy pattog a Napórán a vakolat és
megannyi magtalan halikra!
Itt a legfrissebb Theresio napilap,
vegyék és egyék, magamfajta nyelven
írták, csupán helyszúke miatt
még csak elképzelés szegényke,
pedig a földesúr beígérte! Akárha a
Polis Maris TV-ét, amin a képernyő rég havazik,
de ha minden jól megy, beindulunk mi
anno tavaszig.

Sárgalábú istenit az... kezitcsókolom
rá diójuk köszönti önöket... Hall? ... Ga-tóit,
lagúna-tavit, szagosítottan, mert
a pannon lagúnák az éteren át illatot sugároznak
név- és születésnapjára,
csak szimatoljon jól ide!

Majd „Hoppá, Pisti” módra mi is
közreadjuk a köznek, hogy nálunk szól
a legdárídó s nem tudni, mióta.
Átírom, kiírom, másolom, kopírom:
micsoda „szépet álmodik” irodalom
a miénk, valamely dudvák e hajlaton....

/Hány a

száma analfabétáinknak? És az alkalmazott
írásudatlanokkal hogyan állunk? Egyharmada fölött?
Szia, Szerbia! Európa, te vemhes matróna, te,
azért mi nem vagyunk magtalanok, töledtől
keresztet még nyugodtan rakhatok!/
EZZEL VAGY EZEN! Pajzson vagy pajzzsal? Legjobb
eurókkal a bolondsipkán, míglen
a sok kofa utcabállal békít össze önmagammal,
hogy árucikk vagyok,
hogy olcsó vagyok,
hogy üres vagyok,

*hogy látletet vagyok,
hogy dadogok,
hogy a hodzs pórázomnál fogva bevezet
a városi lagúnákba illatosodva
szabadosodni.
Ennyi.*

(2003)

LÉLEKSÓHAJ

*Mintha a jégmadár nyári vetkezése,
mikor csak belül, a legmagány ligetén
lesz faggyá sóhajnyi küldetése,
olybá tűnő várakozások idején
lettünk dúvadtól turkált szerzemény.
Léleksóhaj-küszöb állja utunkat
a tennilenni tengelytörésein.
Beárnyékoltan is tennmagunkat
vinnénk magasba, szivárvány résein
a nyelvünk alatti roncsolt idézéseink.
Mintha a jégmadár cifra öltöztetése
télbe, külsínmáz, egy adta léleksóhaj.
Csak ólomlábú, mocorgó idővesztése
mindez, tar emlékezet-árvalányhaj,
bajból baj csinálás. Bajkovász jaj!*

(2003)

LAZA

*Hám már nem lehet lazább
fogaton,
akárha öröklét-kérdés laza
közegben.
Arcizmok békacomb izomrándulása,
éjszakák-tor jár most a téli kerten.
Laza potrohon, petyhüdt toron,
napfogyatkozások sorának
homályán
éheznek égve a szérűn idegkévék,
s lazán elterül bennünk a Sátán.*

(2003)

SEMLYÉK REJTETTE TALÁNY

*A mélykék itt valóban mélyre merülő
búvár módjára némely erdőkerülő
lépteivel figyel a korai elmúlásba.
Alapállásunk csupán bűzbe és sárba
alapozottan, még ha az oxigénbuborékok
derékhadának már csak elárvult titkok
hétpecsétes, rejtett pillanatán
vibrál reflexünk, tisztítóűz mosolyán.
Trónt ül Semlyék rejtette azúrban,
azúrul dugott talány az Úrban, s
anno tündöklésben, zilált remetemód,
elvetve mindenütt az osztandó kód,
és ha magvaszakadtan, talány-eltűnőn
némi tengerről álmodik szembeszegülően
több semlyéki, alattunk bűzlő lagúna,
az égben valahol a bajt hozzuk magunkra!*

2003. december 10.

A BEZDÁNI EMBER VERSKÍNJAI

*István, itt part sincs, mi szakad:
alázatosan jelentem,
hogy itt már a gyerek se szopik
anyaemlőről jó tejet,
lassan lélegezni sem lehet...*
(István ballada)

A **bezdáni ember verskínjai** - az Itt-ottadélen című B. Foky-vers viseli ezt az alcímet. S erről szól az egész kötet: a bezdáni ember verskínjairól. Meg a szabadkai ember verskínjairól. A gombosi, a kopácsi, a palicsi ember verskínjairól. És persze a csantavéri ember verskínjairól - a délvidéki magyar ember („kisebbség vagyok kisebbségben”) verskínjairól.

„Én vagyok a .bezdáni ember’! És ebben valóban benne van minden”, ahogy a szerző KESERÉDES című verseskönyvének „laza önfirkája”-ban írja. Valóban benne van minden. A magántörténelem és a közösségi történelem. 1944 véres ősze. Cseres Tibor bezdáni embere. Csonkoltságállapotunk. És benne van B. Foky István majd minden verse és prózai műve. A Magyarok című ifjúsági regénytől a Keserédes verse-ig minden, minden.

*„Már az se biztos, hogy élünk”, mondja; kérdezi?
„Nem magyarok - magyarok vagyunk,
Csak homokszem-búza a szérűn.
Ős-csonka, üszkös Trianon-fa
Kéregvidékeként munkánk: a félünk.”*

Áll a bezdáni ember a hetvenedik kilométerkönél, tizenkét könyvvel a háta mögött, s verset ír – vers-adalékokat, ahogyan ő maga nevezi költeményeit. Hozzánk és rólunk szólnak ezek a nagyobbrészt 1994 és 2004 között született versek, vers-adalékok, rólunk, küszködő, vergődő, kapaszkodó - még mindig nem aláhulló! - magyarokról.

Olvassuk csak az egyiket figyelmesen, visszafojtott lélegzettel - igazán megérdemli:

*„vagyunk...
létszám-felüli cseréptányérkák,
kirajzás utáni darázsfészkek,
vagyunk a tökéletes bánat,
föltépett sebek foglyai,
tisztosfü és többsincs alázat...*
(...)

*vagyunk mi cifra emberek,
jólszületettek és futóeszüiek,
haladunk visszaperelő libamarsban,
vár ránk a népkonyha kosztja,
holtponton még innen
nem szűnik bennünk a befelé vérzés,
csillagszél söpri nyomunkat.”*

Nemde, kedves Olvasó, magunkra ismerünk a versben?

Dudás Károly

Szabadka, 2004. január 25.

B. FOKY ISTVÁN

VÉREHULLÓ

Vérehulló

*„Magyar! – ne félj, akárhogy is ugatnak,
hányj fittyet a gógös, komisz nyugatnak,
hiszen úgy is a föld alá dugatnak.”*

(Kosztolányi: Harcias rikkantás a XX. században)

MINTHA VALAMI KEZDŐDNI LÁTSZANA

*Már a magad bajában is
magadra maradtál. Falfirka-lelkek
harmattal elvetélése jár
a Sömlyék két oldalán: a Tél
bevirágzott a borvirágokon!
És csupán nanomillit
moccangat bacilushadosztály,
hétmérföldes söpredék csizmáján a volt,
kitették az udvarra tekintetek a korosztály
meg csupa üzletelés, eladni a kort!
Mintha valami kezdődni látszana,
levegőbe kapaszkodva, életnedvet serkentő
napokat érik a ballagó. Ballagófü.
Ördögszekérre jár a rúd, és a szenvedő
virágvasárnap is töretlen gyepű.
Asztalfióknak írják újra sebeik
a torkos költők; középzárt vén diákok
ballagnak, koravén öregek, kik vénséggé
előbb lettek, mintsem szülővé vagy
alig é vessé. Állig a földben tinédzserek!
Ha innen kimégy: (ha magadból kimehetsz
egyáltalán!) tegyél pontot ékezet helyett
a versre, mielőtt tizenhatodik hangzónk
véggépp kimúl az áldott nótafán!
Puskacsőbe szorult a Tavasz. Ha
néznek, célkeresztben vagy kifeszített.
Hideg a fény, mélyhűtött a ravasz és
vigyorba fagyott az egérfülnyi fűzlevélremény!
Hisz csapra verték valahol az alkonyt,
tótágas minden, idegrándulás. Menti
még házát a hazafelé, s mákonyt
virágzik az alig-indulás...
Mit jelent mindez? Valami mintha
kezdődni látszana. A költők
újra az asztalfióknak írnak,
az életbe indulók ökörkönnyeket sírnak,
és beigazult a szájbanköltők kora, hogy*

menjetekek békével a békébe. Békesség
veletek. Száz éve, hogy Kosztolányi
Szegedre ballagott, ötven, hogy generációm
a tűzbe fagyott. Félbemaradt látomás.
Ha marad itt oxigén a kőszobrok talpazatán,
azok igranak ráánk végső áldomást!
Mert dübörögnek már az Atlaszok
ilyen kivédetten is,
elefántegér-kor férge rág rajtatok
kék almát és hasist!
Ui. És béranya(ország?!)
szerencsétlen mi-ők törmeléke,
bulivilág négyarcú képe
berlini falra aszalódva meg
frigyláda-holocaustban;
igaza van a Betyár-völgyi dalnak,
legkisebbnek is a hetedik lennénk,
csak látszat a valahova mennénk!

2004. május 26.

RE - KAPITULÁCIÓ

*Hetvenből hetvenet,
és nem marad semmi.
A nulla ágán lehet
innen ép bőrrel menni.*

*A Város biorezonanciája szétesett,
akárha a helyi villamosság lenne.
Tunya sokárnyékúság lapul a kapuk megett,
s úgy haladunk, mintha jöttünkben menne
tőlünk a korjegyzés, a pillanat képe:
a Város szomorú és lelkileg büdös népe
egyveleggé állt össze, eszemiszom sose halunkká,
mintha a Jóisten itt nem tenné a dolgát se soká,
se kevésbé, pedig ahol minden világhírű,
s tenni igyekszik bár európai szinten,
valaki itt hagyta ezt a Várost dolgavégezetlen,
s helye vertikálításban is egyértelmű:
anno búcsúzni kell ettől a Várostól s
annak minden lebéult, sántító mozdulatától,
a sok viszketeg őstehetség hernyó-araszoltától
minél távolabb, kisebbség kisebbségben,
utas módjára, papírkoffer a kézben utazva,
csak ki a szerencsétlenek siserehadából
az országútra, hogy itt se voltunk Szabadka,
és vess magad számot örök re-Kapitulációról!
Mert: bányarém itt a lidérc szeme,
a vereség íze keserédes elkoptatottság.
Árnyékán lóg a patadobogás, fehérlófia szorongás
meg átfestése sörényvágás után a javából színe.
És kicsorbul a szembejövők ikonitása,
szájszélén ínycsászónomokkal,
mákmetszés-száron igaz bódulat,
a Terézben hosszanti hasadás-kondulat,
és süsd meg tivornyázás meg leesett áll
ámulat, hogy vond meg te is a szádtól
nyelvedet, aminek ágán immár hetedszer
innen indult el az égbe a Sámán!*

2004. június 24.

FORR A DALOM

*Forr a dalom, mert
forradalom, nagy hőfokon
veszem zokon, hogy a kert
általvészelt korokon
és tájakon, fájó májakon
rokon a csiricsáré rokokóval.
Jobb, bal: forr a borom és
forr az epém, mert
hajba kaptam a bukével, egy
három színből kevert kikevert
én – kései, középzárt epigon!*

2004. szeptember 1–4.

LÉGSZIMATBAN, LÖVÉSPRÓBÁN

A kegyelet mezsgyéin hétszilvafás
lelkiállapotban, kissé irányzék nélkül,
zuhanórepülésben, áthallásban a más
másságának zuhatagán, mikor elkészül
s kéklik a száj, mert fogságunk csikordul
bányaréem-csillén görgőn az érc -,
akkor és ott, a légszimatban kondul
a század kies hangja, és omlik a bérc!
Már a lövéspróbán se voltunk taroltak,
mint tekében a szeddössze kivirágzás.
Valahol menetelnek vízszintben a holtak,
és csontketrecen ama Bábel lármás
középszerűség, laza kötésű, alig-lét forma
a ki tudja, micsoda, kicsoda, mikor, miért;
nem felel itt már a semmi jogán
önmagamért se senki senkiért!
Légszimatban, lövéspróbán négy lábúan,
talán biztosabb a honnan fúj a szél?!
Kerekded fölsejlések sarkosítása
mégse az a bizonyos Jóremény-
foka, hogy itt, most, kivel, miért, hogyan
beállni bíborvér pirkadatban ikon
önképnek, tán királyi vitrázsnak halkán,
szinte észrevétlen, ám magas hőfokon,
s kérdezni lehessünk másnapos igével,
önválaszra válasz filozófusok -
légszimati jobbulást a Mérleg jegyében
és próbafuttatás hidegpróbát, hogy az okosok
a szürkeállomány határait kitolják
fejjel a falnak, a Vén Hölgy ágyékaig,
és fölfoghassuk, mikor a kívét oldják,
megbuknak földnek az ember-minták!

Magyarkanizsa, 2004. szeptember 1–4.

ÉS BÉR(ANYA)ORSZÁG!

(Ui. És béranya-ország?!
Szerencsétlen mi-ők törmeléke,
bulivilág négyarcú képe
berlini falra aszalódva meg
frigyláda-holocaustban;
igaza van a Betyár-völgyi dalnak,
legkisebbnek is a hetedik lennénk,
csak látszat a valahova mennénk!)

Ütött az óránk. Ma is ütött.
Repdeső Időnek szilánk-ingahangja,
merő kiárusítás ez két part között,
közbül meg savós anyatej ritka habja.
Ütött felettünk ingatag-inga múltunk,
záróra előtti hon-lélekharangja.
Bér(anya)ország fattyai vagyunk,
skatulyázottan is nagy harag rabja
meg Kölcsey-idézet csendes nótafán,
hogy Isten áldd és hozzád rá,
egy adta vérző seb a szánk,
szóhalmaz minden, csupán föl- s alá
licit, egy olcsójánosi miheztartás,
és nincs, aki csőrében általvigye,
immár hátat fordított nekünk a magtárs,
csipet-szerelmünk túlhan hét tengere.
Bér(anya)ország mintha már nem-ország,
csak a légiveszély, Bácska és Baja!
Fogja, lám, szerény ökelmét a kórság,
a kivagyiságban is oly laza-haza,
s mint magzatvizekben lebegő áru,
mit azért fogantak, hogy pénzzé tegyék,
sosem gondoltam volna, hogy ilyen bárgyú
a fajtám nemzete, e besugi nép!
Mert mézgába ragadt kérész lelked
végeképp időszerű Janusznak adtad,
s így mondottál örökre búcsút
a szerelem-szomjas túlnani partnak,
hol Józsefnek száz, Dezsőnek százhusz,
nekünk meg ők ezredéve itt!
Csendesen tedd be magad mögött az ajtót,
ki sose jutottál értől tengerig!

Szabadka, 2005. január

VÁRAKOZÓK ÖRÖKÉN: ÚGY LEGYEN!

„Mint gondolatjel, vízszintes a tested./ Téged már csak a féreg fal,
szeret,/ mint mi a csirkét, bort... Senkim, barátom!” (József Attila)

A lejtő szemgödre gyöpföli padkán
lecövekelt a kő vagy inkább: a Kő!
Dénárba dermedt szemhéj csukódtán
a várakozók által ugarolt szemfedő
magány, hogy mozdul-e le, s alászáll,
nyomasztja-e vállát, egyes számban a mi;
vajon költői szerep-e ma az alapállás,
vagy feleslegességi alapállás kezd ki,
és a görgető szája rendre beleremeg
a rengeteg tonnányi súlyba, ahogy
vállhúsába mar a végtelen világhiány
és a lába alatt már mindkét part szakad újra.
S minden bohóc-üresség völgyvonulaton
ugarol a tét: hogy baj és a játék
immár a hajnalpírban is csak egybefoly,
a temetni délután szokás fikció-kartoték.
Aztán az egy adta várakozás is, hogy mozdul-e
a kinek inge, kinek meg gatyája, meg hogy
a zsíros bácskai végkicsengésből kitudjuk,
kinek-kinek hol, mennyi és miért van hátra.
Holdnyugatnak háttal a tavaszi zsongás,
a Kő tonnái alatt Desiré és József lenyomat.
Számoljatok csak százhuszig, aztán százig,
miközben fölétek kétséget ontanak, hogy
most már a Kő se kő léssen, ha lehet, csak
egy Kő kövönti végeladási utolsó kísérlet.
Valami mélyszomorúság térdepel Európán,
egy hason csúszó, besúgós lobbikísértet.
Majd én is esetleg odaszólok, ha látom,
s felélnék a lejtő szemgödre fölöttig,
hogy pihenj csak békében, „Senkim, Barátom”!
jó messze innen, Végek végejekig!

2005 márciusa

KERESZTBE MINDHALÁLIG

*Keresztbe rakják a kereszteket,
s kéve kévén, felül a „pap”!
Keresztbe teszik szorgos kezüket,
fogjuk, és vigyétek e lét-alap.
Keresztbe rakják, kalangyába,
a tegnapból merített múlt-kút vizét.
Keserű lesz az, ahogy általában
már keresztben áll az utcanép.
Mindent keresztbe, sosem hosszába;
keresztbe mindent, kinek s mit lehet!
Keresztben folyjon, minek folyhatnékja
s keresztben bölcsőn a kisgyerek!
Keresztbe, fajtám, csak semmit hosszába,
torkodon a szó keresztben akad.
Keresztbe hosszabb a Nap gólyalába
s messze érsz rajta, hol part szakad.
És lám! Mily siker keresztbe tenni
mindennek, ami hosszába menne.
Vessél keresztet végül önmagadra,
mielőtt az Úr keresztbe tenne!*

2005. október 11.

NÁLUNKFELÉ

Bánsági rózsának Tisza-uszadéka,
fönnakadt virrasztók íva-maradéka.
Maradék-talánynak szűkebb-tágabb léte,
kifektetve vízszint, alvadt vörös vérre.
Mennek a megjövők,
hozzák a szemfedőt.
Nálunkfelé minden atommagmeghajtás,
mert éppen ott tartunk, dunai lassulás
kívánczik ide, gátat széjjelszedni,
Ada Kale-sziget lenne most a lenni.
Bőr alatti annyi,
azon megmaradni.
Ha nagyon keresed, te is megtalálod,
énképed nyomatát, mint szemen a hályog,
látni sóvárog már, szikét követelve,
talpalatnyi helynek ujjbegynyi a lelke.
Felröppenők arcán,
nálunkfelé markán.

2006. február 2.

VÉREHULLÓ

*Déli harangszó a Corvin-közből,
hattyúdal-halál, poltron vajúdik.
Zavaros anyaszültek Bájin-hát kőből,
cannabis-bál s vérehulló hullik
aránylag jó helyen térdre, rossz időben.
Kilábolt műveltség-szelet, talp-alávaló.
Glória vadászok a Buda rengetegben,
jövőképtelenség és vizslatás a szó
torzultak szájáról, lángoló kisember
lakja be víztorkos pannoni csodát.
Vérehulló fecskefűn érkező tenger
mossa ki alólunk az Ave Mariát!
Nándor, harangszóval, Mohács mohával,
Tekija Havas Szent tikkasztó faggyal.
A Száva fölöttin elúszó fellegvár,
s felködlik a tavasz trófea agyarral.*

2006. március 20.

GYERTYAFÉNYES, BEZDÁNI ENYÉIMHEZ!

*A bezdáni ember a földiekhez, maradék szájjal,
akár a halandó, Fekete-sűrűvel, anyaszült a vízzel
csínján bánik, mert szűk már a tartalék, mivel a
megmaradt emberanyag már csak bánom-tíbláb és omladék
a lélek egykori, bezdáni jóember-homályán,
ki belül magába virrasztani, az ócska, szüette bárkán
véggépp most úszik el Fekete-erdő felől a vízzel,
amin pannoni Taigetosz-akvarellt akárha tizzel
kaparna el, mint neszes patkányos kutya kutatva,
hogy merre a sebben a vadhús meg a gondos dajkaanya,
aki jókor, napszéllel, kerecsen-rianásban gyürkőzött
vajúdáshoz készül, s napvilágot lát egy jóraszülött!
A jóságos arkok ma mind a csöndkertbe mennek.
Lelenc-hagyatékon négyarcúság talán még a szentek
mosolya is, emlékező mindenszentek-ámok, mert
a megvirradáson csak szociprolik meg világpolgárok
az okos, agyafúrt hittetők, s szavukra süivölvény módra
beközelg majd pusztai magunkbaszállással az óra.
Földiekhez, Bezdánba, epekeser szájjal
érkező szarvasbögés a Kalangyosról anyaszült vízzel.
A bezdáni ember mára, lám, véggépp kiterítve,
csak adaléka csupán az egykori egésznek, idő-kerékre
fölszúrt gondos gébics, alattunk aluli körömfekete:
eltűnt talajereknek meglöpött Pannon-tengere!*

Bezdán, 2006 októbere

UTÓIRAT

(Hornyik Mikinek odaÁtra!)

netán vers ez már, egy netán tavasszal
ne legyen szúrokfű árvacsalán-virága,
keresztfüggések kései, mindkét latrának
epével s gyöngyvirág-itallal kínált semmi ága
ott, a most és a Kis-Palics szófa ásatásos
meg nyűdalos, büzlőn nyugős féregnyulványán,
akárha Mózes-feleség a Sinai-hegyen,
a kód- és a személyiségszám dugványán
és már-már kissé ittas aranyborjú-lovaglás,
amolyan műkedvelődsdi, vidékiesen póri,
hogy megint majd szökőévesen a hetedik leszünk,
a csupaszon is napsütött, négyárnyékú módi,
megannyi száraz-nyelv fölötti Észak-Délnek
ízében minden ártalma, öröklött stáció-baj,
félszeg, ám tudálékos alapállásosság,
és genézis-ráci ó jaj; kenyérszáraz óhaj
a lassan elfolyó, fajsúlytalan, üledékes
árkon egy cafat-lét súlyos diszharmóniája,
Ács-Kovácsok és Huszár Zolik nem léte a versben,
cinkosoknak kozmopolita, világ-proli lazája
az alázatos leszólításban, a közélet okán
lettünk ím kétfelől égetett szurokfüved-élet,
menyhalat sejtető színházi olvasópróbán
a katarzis kímélő, végszavas utolsó ítélet,
és a Kér-még a nép keresztfüggésin takartan
pózban, végső stádiumban harmatszedők leple,
a mártva mártanak majd hamuba, s pornak
óaranyába, bronzába, füstezüstjébe!

Szabadka, 2006. dec. 13.

BORT, BÚZÁT, HUNGÁRIA!

*Mert a kakas hármat kukorékolt...
„Ó, Szent István, hát még alszol-e?”
Ádám, Éva, angyaljárás tombol.
„Azt is mondd meg, béeresztesz-e?”*

*Virrasztunk már, Csonka-Magyarország!
„Még sokáig álmodozol-e?”
Délvidék és Kárpátalja állja,
„azt is mondd meg, jó szívvel látsz-e?”*

*Írjunk néked új himnuszszöveget?
S által vigyed korty vízzel a szádba
Dunán, Száván, Tiszán, Murán túlra
Ember-tartást világpolgár lázba?*

*Égünk! Félárvaként. Nálunk az is feles,
ami szülőt illet, apára nem futja!
S himnuszunkért csupán csakis mi jutottunk
még vándorbottal is ütleg-félfurkósra!*

*Csupán csak mi, ketten: Ukrajna és a Dél,
nem is térden, inkább négykézláb próbálják
megfejtetni titkod, hova, merre tartasz
bicebóca módra, Csonka-Magyarország?*

*Ez már „nem vers lenni!”, maga az akasztás,
ama himnuszszöveg után is, szabadon:
egy magunk okozta, végső kötél által
négyarcúság átok, csupa néphatalom*

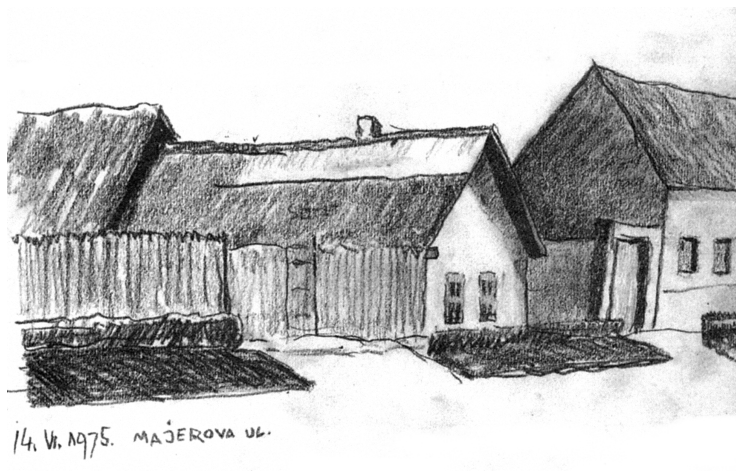
*tőkén és mérlegen kidekázott árja,
olcsójánosságig vitték, akik bírták!
Himnuszodat bizony még akkor se adhatjuk,
ha az új imához-t valahol már írják,*

*hogy sose az erdő, csak annak a fája,
kakukkfiók tátog a poszáta fészken,*

*bakó sújtott immár Emesének álma,
virtuális bőrben a khakiszín lépték!*

*De mire a kakas hármát kukorékol,
hetedik bőrünknek „hamu vagyunk” tova!
Dél és Kárpátalja megvirrasztva hantol,
és Ti? a Csonka-Én? Egy sose érünk HAZA!*

2007. január 3.

IDUSOK-LAUDÁCIÓ

*Laudetur, egyhajú virág! Laudetur, madármenyegző!
Még ma talpra álltok bennünk; vagytok az első
megmondhatóí, mindig keleten kel a kikelet,
és hogy csak most, pezsdüléskor, ne legyen vége semminek!
Hogy csupán most ne legyen az idusok ki-és elmúlása,
mikor beindul újfent a szokott rovarház-vedlés!
Most lehet csupán minden vájásból vajszív lágyság,
még ha felsajlik sajgón, hogy kérész-készülődés
munkálhat bennünk s hódunai iglicébe mozduló
érkezése aligvárt vajúdás pokol-fájdalmainak,
bár tetőfokán a butaság-tora csúcsra induló
kora, ami ha fájhatna, körülöttünk sokan ordítanának!
Tudatlanság-kínokba temetkezve épp miattuk
indul útjára madármenyegző, és az egyhajú virág.
Idusok közül is az első a márciusi, mikor kiadjuk
magunkból a mérget, s követni vélünk pezsdülés-logikát!
Laudetur hát, Magyarság! Laudetur a csonka álmok,
valami gördülni látszik a Nemerével, idus-nézőben
immár megannyi égi és földi tarthatatlan álmok
ilytényi álmodóinak az ébresztő; szemfedőben
hozott, talpig vasban, ezüstben, színaranyban,
laudetur, Magyarország! Szemellenzőben, egylovasan,
a tőke logikáján fennakadt töviszúró-pózban,
Te Csonka! Te soha még ekkora, vészes napnyugatban;
Laudetur, Te örökké forrongó, szerencsétlen!
Hogy tudd: a Túr már nem siet többé az anyja ölébe!
Mert szikkadt szemhályog bántja, merre csontkovácsa?
Hámlik rólunk hetedhét iziglen bölcsőnk, koporsónk kovásza!*

Szabadka, 2007. február 28.

KILÓTT SZALONKAHANGRA

Mottó: „Kibomlik végül minden szövevény.”
(József Attila)

Háttal ülnek le holdkeletkor, napnyugtának,
s virrasztanak macskaléptű, óvatosan cinkos
éjjelen, hogy végképp befellegezzon a szalonkának
s keljen e visszfény-lény napkorong-vásznán, csatakos
reggelre, hisz feladta rá a harmadik kakasszó
egy bíborban született, örökös kiközösítők
nyurga agárfalkáját. Már leülepedhet benne a jajszó
két part között, hogy magunk gyártotta üdvözítők
a ligetek, semlyékek bogozta böjti indulat, lelencek
a toposz-rekettyés virágcsorduló, végső hasadásán.
Kiterítve immár türelem bánat-madara, akárha fegyencek
között a Megmondható és iszákján maga a cinkos Sátán
tett próbát, kiadva jókor aranyért, ezüstért, vasért.
Most megüli a bért: jobbik esetben boldoggá avatják!
Mert egy latorral több mindig akad a régi jussért,
hisz jól munkálnak bennünk a virrasztó-tivornyák.
Világos szürkület. Hasad a pirka. Klorofil pezsdül.
Fonákján kullancs és „Kibomlik végül minden szövevény.”
Alvadtvér-ugar az erdők alján, s elalél költözetlenül
a már holdnyugtakor pislák, búcsúzó szalonka-remény!

2007. április 3.

CNESAI PÁRBESZÉD

(Némi monologizálással elegy)

„A part ellenségem!”
A part bennem, függőleges, tótágasan.
„Medrének mélyén,
ott a lusta örvény alatt,
a Tisza lelke bújik:”
Méhének méhszáján
a Halász-tér alatt,
Cnesa-vár katakombája kúszik;
„gyöngyragylók rejtik,
aranyhalak őrzik
a Tiszát”.
Agyag lábkövételek lépik,
hétmérföldesben féltik
a Cnesát.
„Hulláma árján
zöldes az árnyék -”
alanti vállán
lősz-szín a szárnyék -
„Meglesem a Tiszát,
a tolvaj bárkát,
olvastam álmát:
tényleg szép.”
Kitapintom Cnesát,
átjárom várát,
tollforgató magát:
cigonyai-kék.
„A part ellenségem!”
Falai bennem, tótágasán, függőlegesben!

(Koncz István: A szép Tisza és más)

(B. Foky István: A rút Cnesa és más)
Mert más. Hasonmásán másságos.
Öregisten ölen a válságos
alacsony ég.
Halász-tér alatti dugvány,
löszből burjánzó burvány,
minek folytán nehéz kedvemben vagyok,
fojtódom egyre meg bújtatok
ott alatt, Cnesa-vár kelevézen
meg Kharón-ladikján Orompart oázist.
Lecsorog a Csurgón, Fekete-partnak
egy ezrelék az ezredévből, hogy
csak fel, kimondott ördögfejnek,
Cigonya-martnak és penészből
csordult lányom-gombán
konduló harangnak, a katakombán.
Örvényben légtölcser Öregisten,
körkörös koromfekete itten
meg lidérc Cnesa-vár házioltáron,
már az sincs, ki kenetre megvigyázzon;
csak előre nevezett névadás,
csak tekerőlantra bőszen nyenyere,
súlyom szeméből villanó határ, hogy
„Hess, madár!” vízreszép tenyere!
Ui.
Az utó-időnek idő-utóda,
ki életében még megérte temetését:
függőleges minden Cnesa-várott,
csupán vízszintesen a reménység
csodamarada!
Szarvasbögésben örvény örvény hátán,
munkálkodik az ördögfej-sátán
csodabogara!
A por eleségem!

(Elhangzott a Magyar-kanizsai Író-tábor Szemtől szemben című
irodalmi közönségtalálkozóján a Dr. Koch Arnold utcában)

2007. szeptember 22.

SE SE

*Karádon egyik, Szalontán másik,
távozva jönnek óprearendusok.
A sorból kilógva, pagony határon
kopog tíz körmével egy kopott batáron
a se se nemzések hímzett hímjei
jegyében lesajnált, oldatlan csomó;
egy se se nemzedéket sorra kileli
verejték-gondolat, gúzsba táncoló!
Fejünkűb harangláb a földbe ásva,
se se céltalan s lombtalan ősz.
Lefordulsz róla egy csalánzsákra,
mert bensőd is végül megelőz!*

2008 novembere

ÉVANYELVEM, BORDÁMBÓL SZAKÍTOTT!

*Magzatvizeknek körkörös rezdülésén
fölfogott jel párnámnyi méhlepényen.
Egy külvilág otromba, gyatrán bizarr részén
átszüremlő anyámhang több ezredéven
és vakon vajúdás ébenszín vízben,
meg hosszú utam az első felsírásig.
Fülembe öntött apámhang, első ízben,
és mégis egyetlen kísérom az elmúlásig.
Anyámhang, középzárt, redős homlokú Isten,
hangkötéssel fűzött koszorúm mondatokká.
Érlelt Évanyelvem, egy csontból szakított minden
vagy a semmi, a nincsek ágán himbáló nyomorékká!
ANYÁMHANG! Mankóm, akárha kérges, bicebóca,
de kézen fogott jókor, pirkai órán,
és kísérom úgy lazán azóta egy féltő szerelemben,
hogy íze legyen a szómnak, akárha hetediglen
is sandán véve a számra, szitokban, cinkosságban,
horzsköves, fölös napnyugtán, alig hajnal pirkában,
hogy vele mondhassam az utolsót: mea culpa!
S magzatvizemnek árjain Kharón ladikja
meg medúza-tutajom, poklok tornáca anyámmnyelve,
elsőnek feszített, bordámból korán szakított:
arkokra és nagyon felemás aprószentre
tagolt enyéim tenyérben, s lóháton hozott
pislákja ember-erdő romlott vaksötétjén:
anyámhang immár egy másságon függő világból
s rajta szüremlik át álmodott égkék,
egy hangfüzér-lepke felsebzett számból!*

2008. február 15.

PALLIDA-TRILLÁRA

*Halovány geze tollkeze rója
bodzatintával lilára, s kottázza
ilymód nekünk kedves napnyugta nyugta
trillában is, hogy bizony fejből tudta
hozni a semmi külseje csúcsát a dalban.
Barátszürke zakója rejti pagonyon, egy
tisztá szürkebarát a mai napalkonyon
fogott egy leglehetetlen tájhazában
egy Tiszát egy Körösbe eredeztetni,
a Köröst meg körkörös dalba fonni,
jelentéktelen szürke jelentős alázatba,
hogy a tarka sáfránynak macskatalpa
alatt, még tétován bár, sarjadó bizonytalant
valahol odébb ilyenkor a Szelevény matat,
hol új magonc után, csupán félig szabadon,
mert téged is, bizony, ezzel fog szavadon
a pallida, hogy mire lettél te rút magaddal,
s magányod rejtekén azzal a dallal, amiért
kár volt itt és most emberré lenni, mert
körötted s fölötted csupán a körkörös semmi!
Cs. Richárd, keverj hát már össze valami
gyógyítók gyógyítóját ott, az égi patikád
laborján, hogy tőle végre itt is a lenni
lehetve legyen világjárt, könnyű pallidád!
Csináld már, csináld meg végre, te Richárd!*

Palics, 2008 márciusa

ANYÁMNYELV - MÉLTATÓ

Élete stáció: Kálvária-út szurdokos omladéka,
Betyár-völgy-káromlás, Csík-ér csikos egerútja
megannyi Bátka-komp sodronykötél-sóhaj odaátra,
hol rőt vadak fülelnek szajáni, dohányos tájszólásba.
Aztán a zanyanyelv névelő-porlasztóban, porhóval
hintve suksükben, térdig vadidegen takaróval
védetten vagy esemes módon a sok bűdös ákombákom,
komputer címzett levélnyelv-ágán meg szarkalábon,
Szelevény-erdőn, suttogó szexszó-bimbó szírmán,
ahogy szájról szájra adatik libidó formán, torkán
a fajuló ösztönnek, négykézláb megszólt szóltsága:
„Nincs visszaút! Formálj csak, alakíts egy más világba!”
Anyámnyelv, te, szitokban, hogy csillagszórós, bunkós,
bunkócskás betyárosban és betyárul korral bokorugrós
kedvben, dalolva, hangszeren játszva, fojtva fekvőn,
kiterítetten az öröklétbe, deszka- vagy bádogteknőn,
hogy látva halljanak siketek s mondják a némák, mert
anyámnyelv az is, ha kopottas börtöntéglák koppanák,
alig jelezvén, hogy valakit ide örökre befalaztak,
és azóta imitt bizony mindigre füle lesz a falnak,
hogy hallhassa, ha anyámnyelv suttog, őrzöngve ordít,
magával sodorva több ezredév nehéz koporsóit, hajóit
zagyvanyelven úsztatva vagy kristálytiszván a Zagyván,
egyszer boldoggá avatjátok ott, rómaisánc-halmán
s kun-halmokon, anyámnyelv-stáció végén, mikor
az utolsó szó jogán még általbújjik a gégen
suksükben, talpig mezítelen és névelőtelen:
Édesem, teríthetsz, kiteríthetsz, én hazaértem!

2009. február 3.

ISTEN TENYERÉN VAGY

*Fogom a kezedet,
isten tenyerén vagy.
Velem szólított meg
s örökvalóság hagy
örökvalósággá egy
semmi lenni ágán,
jöttelek keresni
téged annak árán,
ami fáj, mi vérzett,
homlok homokvára,
hátraarc is menni,
nem fordulva hátra.
Fogom a kezedet,
odébb a mögöttes.
Isten tenyerén vagy,
sosem voltam csendes,
rendes társnakvaló.
Ím, billent a hinta,
sehol a tenyered,
csupán az Ég tiszta...*

Szabadka, 2008. 07. 08,

ANYANYELVSZOMORÍTÓK GÚLÁBAN*

*A sor ott kezdődött, a tákolmány csillagsúcsán.
Talán az égitest vörösen, magyar Hadak útján.
Vásáros-Váradja túl hűs hullámain, a hullán,
a ki vagyunk mi fajta génjeinkben, s esetleg
később, a ki bizony a fenekünk harcosok énjeinken
meg azokon túl, mikor erőt vesz rajtunk a Sámán,
anyanyelvszomorítók égő gúlában immár a vártán.
Hol várfalakról levédeni mozdul vitézlett fajom,
egyetlen holmim, anyanyelvem jogán, mivel már
tájházában tájházból zentaias a nyelvi rolád,
nyelvem tekercse lángon, tekergők borús idomulása,
egy mostani hasonulás időtlen időkhöz rándulása
nagyon mai mához, amikor Dél száz elsőst balkánira írat,
s mindez ott, ahol még mindig füle van a falnak,
de arca, az nincs magyar léleknek, várfalaknak...*

Szabadka, 2009. május 29.

* A szerb első osztályokba ebben a tanévben 57 magyar elsőst íratnak be.

POSTE RESTANTE: MOHOLKAGÚNÁROS!

(Az Égi laboda végolvasata)

*Töviske puszta szúrta seben
szélmalomvászon a gyolcs világa,
nagy kupicányi levegőég meg
Moholgúnáros sebzett szája
ízében jajszó, sóhajdélíáb hegen
betonszorítás vadon, vadidegen. Rebeg
ajkaknak gyászmintázata, kézfej a tarlón,
korán kivetült mintázat a Kokrán,
minek előtte Heréskert indul egy kordén,
lenni ikoni kövületnek a magány nyomán...
Már fognám szarvát kétéltűdnek
a Bulvár előttin, de minek és mikor?
Voltunk? Igennem holnap? Tán tegnapelőtt?
Gúnáros puszta szélmalomvitorla
így égbe indulón is csak
egy kékbe ránduló laboda örök légszomja!*

2009. július 15.

KÖNYÖRGÖM, IMÁDKOZZATOK!

(Egyszeri olvasatra, a Szent Virágkoszorúhoz!)

A világmindenség főbejárós, félős templomában
most térdre magatok előtt vagy porig s
azon túl, akárha hétláb mélyen.

Bácska-arc falvak, városok énkép-gyertya
világánál a csontjafehérjét, csontomiglan,
látni kell magmacsúcson is készenlétben.

IMÁDKOZZATOK, KÖNYÖRGÖM! Bár ez
egyetlenegyszer, Istvánok fején izzó koszorúval
hozza közénk az alázatot, rövideszűekért,
meddőhányó elmékért, oromi házorom-sejtelemért,
a katarzisért csupán az elsőszülöttig,
minden kaccsért és minden csökkért, a
csontokrajárók megnyugvásáért, Ízisz Földjéért
és Levegőgéért imádkozzatok s e mavilágért,
róla szóló körmöletekért, a kissé sántító
édenkerti viszonyainkért meg a tizenévesek
kómavedeléséért, az ürmön túliért, Jézus Mária!
Imádkozzatok a kumiszért, mitől lakáj-effektusunk,
a lelkiretek szememvilágáért és szembe meg
szemkisülésekért amiatt, hogy boldoggáavatásunk
rosszul sikerült! Imádkozzatok a hasonszórúekért
a sandaság rengetegén, a vérszemért, lazítani aktusért
és a tökmagegyéniségekért a felebarátban. Mondjátok:
Esküszöm az élő Istenre! Magyarka ágytöltelékekért,
térérő balhéért, nagy tanácstalanok tanácskozásaiért,
a fekete gyalogcincérekért és az örökre, ásó-kapáigért,
a mindennapiért, karonfogva a cirkuszért, könyörgöm,
imádkozzatok ez egyszer! Az Add meg nekiünk mal-ért,
azért csupán, ami ma sosemelégért.

Térdre, szerettem! Az Ímé az EMBERért,
könyörgöm, imádkozzatok a jobbító jobbhoz
egy jobbért, még ha csonka is, a nálunk jobbért,
csak itt, csak most, csak Ti! Akik, ha vagytok
az egyszer élünk csupán éghetetlenért, mert
István bizony szabadon kimondhatja, ha akarja,
felettünk lobogtathatja, hogy ELÉG!

*Könyörgöm, imádkozzatok az Istennél bocsánatért!
Térdre, alázattal, most, magatok előtt, akárha
porig s azon túl, hét láb mélyig!
A világmindenség Virágkoszorújáért, amely még
nem ért lassú ringásában a magzatvizen halottainkért
egy tengernyi tengertől, alázottan, mindenek forrásvizéig!
Nos, imához végre, akár csupán a holnap reggelért!
Könyörgöm, imádkozzatok! Sejtmagért, hímporért,
a sólymosan pártütő csonkított jobbomért!
Könyörgöm, imádkozzatok...*

Szabadka, 2009. augusztus 3.

SZILENCIUM !

(Achilles napján, sebezhetően.)

A sebekben elfekvők alázatával,
alomszagú almásderesek szemtükrén,
minden árnyékravetődő nélkülözésével,
mostani Váteszek Mona-mosoly tükröződésén,
mikor szomjas a víz s nem ég a tűz,
amikor már csak Isten az Atyám!
Mikor a klorofil mélyfeketébe fordul
s egy adta skarlát már a szemzenitnek.
Mikor az ostorfák levél-szurdokain
a végleg már nem hozlak, hanem viszlek...
Maradéknak magnak génezettnek,
akkor borul fölém a vonuló felleg, hogy
ím, én velük mennék, de itt maradottnak
is kell netán lenni, víznek és halaknak,
a beszűkülő fénnel közelegő télnek,
leg hátulra maradt Világtalan vaknak!
Feketesűrűnek sűrű feketéje,
mélyfekete Forgó kendős zsolozsmája!
Bortányi Isterbác drótozott fekélye,
Achilles-sarkunk kisagyba fúrt réme!
Leventeoktató papok szentelt vize,
nem tudom madzsarul bezdáni damasztban.
Homloksebbe tüske Sebes-foki sebben,
Ite, misa est-re kínzó Krisztus-glédics!
Halál hozománya, szembogárba rebben,
csak csend, ne papolj azzal, mivel jöttél,
madzsarkák hegjének nincs szüksége sóra,
hajóduda károga az árva Kéngyián,
fagyott glóriának minden koporsóra!
Bezdánia, szentem! Örök szívemcsücske,
ülj ki némán ma is minden vizek partra,
gyújts minden partoknak két partjára pislák,
s ti, akik jöttetek, mára szilencium,
vigyék odébb a bajt azok, akik hozták!
Maradjatok némák nádsípon Baracskán,
novemberi hóban csak Hódunán talál sz
fölbe nővőnek Feketesűrűben,

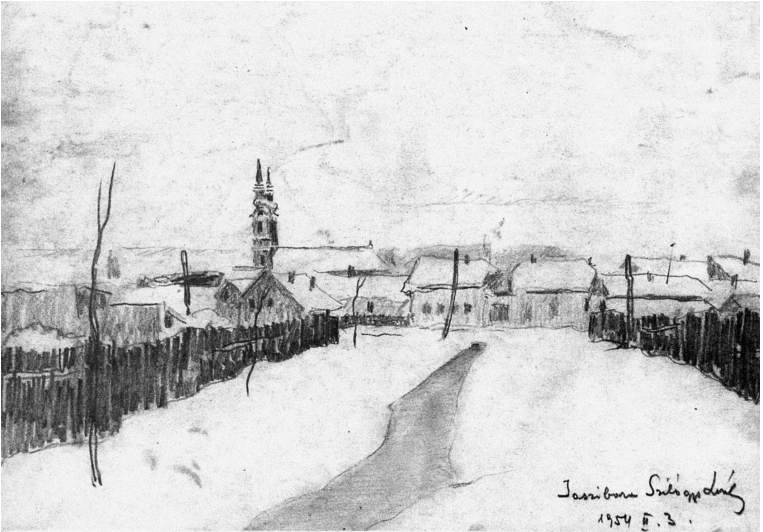
*bezdáni sűreje gondterhelt áhitat,
visszajátssza magát a BSE csapat,
melynek része vagyunk, másodligásan is,
mit majd a Golgotán, Alsó-temetőnek
latrok-arc küszöbén vigyázzba áll őriz
minden anyák anyja, édesem szemalja
feketén elhúzva, darvak jaján délnek!
Fölgyűjtöm a vizet, szomjas magzatvizem,
tűznek szomját oltom, hol a sebben állok
üstököm magasan Bezdán-feketében.
Szilencium, ember!... Távoztomban viszem
Panna ükanyámnak plüsskendős Világot!*

Bezdán, 2009 októbere

DÍCSÉRTESSÉL, JÉZUS KRISZTUS!

*S annak neve, aki
áldott az asszonyok között!
Dícsértessél annak híre,
aki boldogan az emberbe költözött!
Dícsértessél annak jövelete,
aki messzi útról övéihez megtér,
áldassál annak virrasztása,
aki már nem ittlétével is közöttünk él.
Laudetur, laudetur;
te tervezett és te, tervezetlen jövőendő!
Dícsértessél akárhány születendő
Kisjézuska-érzület Karácsonya,
egy életfárl sugárzón zöldellő Újesztendő,
Boldogságos Szűz Mária!*

2009. december 23.

Jasibara Sulejmanović
1954 № 3.

NYUGTÁNAK MÉG MINDIG HÁTTAL!

(világrajövetelem napjának okán!)

Még nem dícsértem, még háttal vagyok
ma is, a nap-ég egyenlőség határán
a Nappal is. Még nem laudetur,
csak konok, álhatatos hajnalvárás,
csupán a holnap is lesz napra járás
gondolatomban, mert a születés a fontos,
a nyugtával dícsértessék szürkehályog foltos.
Begyűjtöttem pár kacatot okmány bizonyítéknak.
Anyai nagyapám doberdói, sehol sincs levelét,
elsős, szent koronás pecséttel a csupa dícséretest,
szívgárdista sapkám, a kiscsetniket egy kakastollas
talpa nyomán, meg még folt sincs a hátulját,
partizán zokszóból, míg Isterbácig kísértük őt is,
meg a szenvedőt is, meg a focipálya kukoricás-kalodát,
és II. Sztálingrádot, az Aranyhegy szurdokain,
csupa oroszorgonák rekviemnek, enyéimnek, talán
övéiknek, összmarék történelem, ujjaktól csorgatva.
És most? Csak napnyugtának háttal, kezemben
enyém jogarával, országalmával a számban,
és mégis, álhatatos konokul, akár hetvenötön át,
netán arra várok, hogy mozduljon alattam ez
a század, az Ember-bolygóktól terhelt Föld,
egy napkelte érdekében emberöltőn át vártam,
s mindhiába, a Nap nem mozdult Földkörülivé!

Szabadka, 2010. szeptember 26.

GYÓNOM A MINDENHATÓ ISTENNEK,

*hogy mint többet kutatnám a
szentjánosbogár-sugárzó tekinteteket,
s megkövetném nagy tudományú
Vajdabácskaság pálmáinkat, a terhelteket,
hogy szájamra vettem a legrövidebb út gondolkodásuk
ítészésének hangját, s a Pénzistenek szívgyárdista,
valamint leventeoktatós hagyományainkat
nem eléggé s elégszer gyakorlám.
Lám, lám, micsoda vétség. Én bűnöm. Hogy
a bezdániság fába szorult féregként
rótta aztán belém Szécsenyi dédanyám szépszobája
bútorainak füstbe ment tervét, hogy
a kacagányt kacagássá orozza át
novemberi éjszakák holdvilága, s
förloldozás híján, kukoricások-templomboltív alatt,
a baj székesegyházában Kaszap Istvánhoz fohászkodjam,
mert a Bortányi betakarítás ember-erdőn talált
marokszedőkre, akik a megboldogultakat szedték
darabokra meg dédanyámos kéknefejejts csokorba!
Gyónom a mindenható Istennek, a
földiekben léssen förloldozást kerestemben, hogy
sokszor zuhantam kísértésbe, minek folytán
ezen esendő emberrel babráló, lidérces ábrafény
visszavegyen a vízből lettünk, vízzé leszünk
ujjbegynyi hantom küldetésbe!*

- Ui. Magyarajkú Öregisten, őrizzed a középzártam,
gyónnom se jó, Mindenható, magyar nyelv kővé váltan
léssen már a feloldozás, sebesfoki szent jobb ágán -,
kívül tágasabbak tartás, ez utolsó kenet jogán!

2011 augusztusa

B. FOKY ISTVÁN

Az ünnepien szép, hó- és barkaillatú, gazdag és gondosan rendezett könyvek, számtalan, az arcokra mosolyt csaló hangjáték szerzője Bezdánban született 1934. szeptember 26-án – Sohasem titkolta: bezdáni-baranyai véreitől határtalan emberszeretetet kapott ajándékba, hiányzik belőle a magyarokra annyira jellemző „sárga irigység”, nem ereszkedik térdre a pénz hatalma előtt, senkinek sem marad/t adósa, de hitelt sem ad – Megírta: „Heverő napvilág ez az egész homoki homokóra...” – Pétervárad című regényéről vetette papírra Varga István: „A művészi érték nem pusztán a tartalomhoz és a szándékhoz kapcsolódik, hanem – művészi alkotásról lévén szó – a művészi megvalósításhoz, magához az alkotáshoz” – „Nyelvében olyan gazdag, mint cselekménybonyolításban” – hangsúlyozza Vajda Gábor Mint rohanó folyam című könyve kapcsán – Legutóbb megjelent, Madárkarácsony című műve egy trilógia harmadik, befejező része – Kunkin Zsuzsanna recenziójából: „Ifjúsági regényt tart kezében az olvasó. Olyan kisregényt, melynek hősei Palicsón és környékén élnek, de főleg csellengnek a lakótömbök árnyékában, a Prozivka nevű kockaházak között” – Az utolsó rossz gyerekek vakációja című hangjátéka Ohridban, a szövetségi szemlén 1967-ben I. díjat hozott Varga István rendezőnek és Ferenczi Jenő színművésznek.

B.(bezdáni) Foky István, széles vigyorú komédiásként, a szívünket célozza meg műveivel, s mécsesként bevilágítja ezt a sokunk számára reményt vesztett, kusza világot. Látszatra nem emészti gond, megjelen-tethette újabb könyvét, a Madárkarácsonyt, otthonosan érezheti most magát a ritkán daloló városban, Szabadkán, mint a madár két szárnya között.

Írt, ír, irogatott, irogat, játszott/játszik, el is szenvedte az életét, valami csoda folytán nem lophatja vissza a múltját, a gyötrelmeit, hadd borítsa most el a siker. Hetven és valahány esztendő... A szállási klumpácskából belenőtt a világba, fontos küldetéssel. Saját bevallása szerint pulinak született, a mindig loholó, a nyájjal társalgó, a nyájért álmatlan-kodó pulinak a lelke szorult beléje, s ennek tulajdonítható, hogy az égvilágon semmi sem törte le, semmi sem tudta elkedvetleníteni, az sem, hogy egyik művelődési házunkban ellehetetlenítették hasznos munkásságát, az sem, hogy a szándéktól a megvalósulásig hosszú és gyötrelmes az út, hogy kopjások lesnek az emberre az ösvény mentén, hogy éppen akkor ütötték ki a nyeregből, amikor már-már megzabolázta a lovát...

Hol volt a gondviselés baranyai véreire? Ezek az emberek már-már álmodni sem mernek szőlővirágrázásról. Sorsuk – István szerint – hasonló a kopácsi fekete gólyához. Innen valahonnan, az „éjszakából” lódult neki

a világnak az író. Az általános iskolát szülőhelyén, a gimnáziumot, majd átképzés után a tanítóképzőt Szabadkán végezte. Gombosán és Telecskán tanított. 1967-ben az Újvidéki Rádió gyermek- és ifjúsági műsorainak a munkatársa, majd szerkesztője lett. 1996-ban vonult nyugdíjba... Már gimnazistaként elhatározta, hogy egyszer megírja azt a „bizonyos könyvet” és a 7 Napban megjelenteti a költeményeit. Hetedikes gimnazistaként látott nyomdafestéket az első verse. Felnőttként a gombosi katedrán vetette papírra az első gyermekversét. A Pionírújság közölte! Versben kezdett érezni, tömény, mindig halk szavú versben... S aztán a regények következtek. Az Újvidéki Rádióban, a szalagtárban félszázon felüli rádiószínházi hagyaték! Meg a kétnyelvű verseskötet, a Maria Theresiopolis, amit Simokovics Máriával közösen írtak. Megkapta 1976-ban az Üzenetdíjat... A Mačji klavir, versek (fordította: M. Nastasijević), a Pétervárad, a Vidri, a Bezdáni versek, a Mint rohanó folyam, a Szabadkanapvirág, a Magyarak, az Öklöző Jézuska, A zentai csata, most a Madárkarácsony... az írótól, aki azt állítja – nem véletlenül –, hogy a szabadkai írók láthatatlanok, simán megfeledkeztek róluk, amikor a művelődési életet is érintő vitákra vagy a különféle ünnepekre meghívandók listáját állítják össze. (Ó, vén Szabadka, nem mindig áldunk!) Herceg Jánost idézi: „A legfontosabb, hogy legyen tartása az embernek”. Istvánnak van tartása, még sohasem láttam görnyedten, hajlott háttal elsurranni a régi Városháza mellett, pedig ez a város nem sokat adott neki.

Munkáit sokan méltatták: Varga István, Bodrogvári Ferenc, Virág Ágnes, Fekete J. József, Szloboda János, Vajda Gábor és mások. Vajda Gábor az író 70. születésnapja alkalmából rendezett ünnepségen azt mondta, hogy B. Foky István soha nem szövetkezett a diktatórikus politikai hatalommal. Sohasem tévedt rá az erkölcsi romlás útjára, történelmi regényeiben bátorságról, erkölcsről, szeretetről és szerelemről ír – ármányról is – s a történelmi tények mellett történelmi alakokat is felsorakoztat, minden sorával leköti az olvasó figyelmét, nyelvezetének „jóízűsége” már-már csodálni való. István jó szívét hozta szegényes irodalmi életünkbe. Számára sok-sok lehetőség bűnösen megkésett, de István nem futott el, utat mart magának, helyet követelt magának, újra és újra a felszínre bukkant, nemzete szívdobbanására figyel és cselekvő hívóként ír... írjon még sokáig, folyjon a betűje, mint a pisztrángos hegyi patak..

B. Z.

Hét Nap

2008. május 14.

TARTALOMJEGYZÉK

KESERÉDES

Buzdító	7
Ültömben az élővízen	11
Hegedűk a Szakadályról.....	13
Vezér-cikcakk helyett	15
Összehajlás.....	17
Gubanc.....	18
Felelet-torzó	19
Ártéri	22
István ballada.....	23
Bácsballada.....	25
Kéregvidéki ballada	27
Bezdán-Víz Édesemhez... ..	29
Állvaszülés-anzix, anno '96.....	31
Faj-fakutyás.....	33
Törpe alkonyat.....	35
Kopács-csapás.....	36
Múlt-időzés idézés.....	38
Levegőbe kapaszkodva	39
Magyar Szó-tlanságunk.....	41
Pezsdülésmotívumok	40
Akárcsak mélybúvár	43
Önfirka/torzók.....	41
Énarc-képünk	44
Utcabál.....	45
Az én Petrovicsfim	47
Akárcsak mélybúvár	49
Magyar Szó-tlanságunk.....	51
Véralma-hullás	53
Madáremberek	56
Csonkoltságállapot.....	57
Tavaszhó 11.	58
Keresztkérdés.....	60
Átvérzés.....	61
Galambpecérek.....	63
Énkép-napló.....	64

Varakozóban.....	66
Ó-Cnesa laudáció	67
Itt-ottadélen	68
Használati cikként	71
Varázsligeti versek	72
Tudósítás a reménység fokáról	74
Léleksóhaj.....	78
Laza	79
Semlyék rejtette talány	80
Dudás Károly a Keserédesről.....	81

VÉREHULLÓ

Mintha valami kezdődni látszana	87
re - Kapituláció.....	89
Forr a dalom	90
Légszimatban, lövéspróbán	91
És bér(anya)ország!	92
Varakozók örökén: Úgy legyen!	93
Keresztbe mindhalálíg.....	94
Nálunkfelé.....	95
Vérehulló	96
Gyertyafényes, bezdáni enyéimhez!	97
Utóirat.....	98
Bort, búzát, Hungária!.....	99
Idusok	101
Kilótt szalonkahangra.....	102
Cnesai párbeszéd.....	103
Se se	105
Évanyelvem,bordámból szakított!	106
Pallida-trillára	107
Anyámnyelv - méltató	109
Isten tenyerén vagy	110
Anyanyelv szomorítók gúlában*	111
Poste restante: Moholkagúnáros!	112
Könyörgöm, imádkozzatok!	113
Szilencium!.....	115
Dicsértessél, Jézus Krisztus!	117
Nyugtának még mindig háttal!.....	119
Gyónom a mindenható Istennek	120
B. Foky István / Barácius Zoltán	121

B FOKY ISTVÁN
A BEZDÁNI EMBER SZABADKAI VERSEI

GRAFOPRODUKT KÖNYVKIADÓ
24000 Szabadka, József Attila u. 26

Felelős kiadó:
ÖZVEGY Károly

Recenzensek
Dr. BORI Imre és DUDÁS Károly

Korrektor
B. FOKY István

Számítógépes megmunkálás:
GIRICZ Károly és ORACSITY Szilveszter

Számítógépes tördelés / szerkesztés / fedlapterv:
GIRICZ Károly

A kötet fedlapi és belső illusztrációi SZILÁGYI László
szabadkai festőművész alkotásai.

Megjelent 100 példányban 8 (B5) ív terjedelemben

ISBN
978-86-88073-16-5

Készült a szabadkai GRAFOPRODUKT vállalat
Grafikai Műhelyében 2012-ben

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.511.141(497.11)-14

FOKY, István, 1934-

A bezdáni ember szabadkai versei / B. Foky István ;
[illusztrálta Szilágyi László]. - Szabadka : Grafoprodukt,
2012 (Szabadka : Grafoprodukt). - 120 str. : ilustr. ; 23 cm

Tiraž 100. - Str. 116-117: B. Foky István / B. Z. [Barácius
Zoltán].

ISBN 978-86-88073-16-5

COBISS.SR-ID 269852935

Publ.: *Mačji klavir* (1974), *Pétervárad* (1976), *Petrovaradin* (1977), *Vidri* (1991), *Bezdani versek* (1995), *Mint rohanó folyam* (1996), *Mária Theresiopolis* (1996), *Szabadkanapvirág* (1996), *Öklöző Jézuska* (1997), *A zentai csata* (1997), *Magyarkák* (1997), *Piknik a Mlakán* (2002), *Visszavadtítás* (Híd, 2003), *Levegőbe kapaszkodva* (2003), *Sugovica Mózes* (M. Szó, 2006), *Madárkarácsony* (2007).

Szerk. munkák: *Simogasd meg az árnyékot* (Ifinovellák, 1998), *Vízjáró verőfény* (Forum, 2007).

Rádiójátékok: *Kései esküvő* (1972), *Függőleges Föld* (1976), *Virrasztók* (1978), *Batina* (1980), *Menyasszonytánc* (1989), *Visszaszámlálás* (1989), *Sex girl* (1991), *Matrózka* (1963), *Jack Potage szabadságon* (1964), *A utolsó rossz gyerek vakációja* (1968), *Szomszédok* (1969), *Taccsra tettük Télapót* (1970), *A tízéves nagypapa* (1970), *Valaki II.* (1973), *Ne tedd ölbe azt a szép kezed* (1979), *Aladdin a Duna utcából* (1978), *Egyszer lesz, hol nem lesz* (1979), *És irány az erdő* (1989), *Tíz szem mogyoró* (1963), *Kit szeret az esernyő* (1963), *Fülcimpa Nyúlfülűeknél* (1967), *Hajnali mosoly* (1967), *Tik órácska járni tanul* (1968), *Macskazongora* (1970), *Az egy fejű sárkány* (1972), *A fecskefarokra harapott kenyérdarab* (1977).

Színművei: *Séta az ingerültségben* (1958), *Tőrefi Péter* (1970), *Taccsra tettük Télanyót* (M Stúdió, 1969), *Égő víz* (Sz. Népsz, 2005), *Virrasztók tivornýja* (U. Színház, 2006), *Kiszállítás Tokióban* (Sz. Népsz., 2007).

Fióknaplók: *Prepa-randusok* (M. Szó, 2008), *Újvidéki Rádió 60.* (M. Szó, Hét Nap, 2009).

Érd. k.: Délszláv irodalmi alkotások fordítása, átköltése.

Társ. tev.: Vajdasági íróegyesület (1977), Magyar írószövetség (2000), Pataki László Irodalmi és Művelődési Társaság elnöke megszűnéséig (2003–2007), az Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjének megálmodója, elnöke, szervezője (2000–2003), a Theresiopolis Irodalmi Fészek (1996) és az Énkép előszó-folyóirat (1998) kezdeményezője és vezetője (1998).

Díjak: *A Séta az ingerültségben* c. drámája az Újvidéki Ifj. Tribün pályázatán III. díjat (1959), *Az utolsó rossz gyerek vakációja* c. hangjátéka az országos ohridi szemlén rendezői és főszereplői díjat kapott (1968). Üzenet-díj (1976), Vajdasági Magyar Drámaíró Verseny II. díja (2006).

JELENTÉS

B. Foky István: Keseredés című verseskötetének kéziratáról

Foky István ~~sz~~ sokszavú ember akkor is, amikor verset ír. Erénye ez, mert a vers szavai nem hosszú küzdelem, keresgélés után leli meg, könnyedén építkezik, de hátránya is a ma már eluralkodni látszó költői szófukarságok korszakában. Romantikus szóáradat a könnyedén verselő, a papíron torlódni akaró szavakkal küzd és nem szenved meg a szavak és mondatok kihúzását, a versből, hogy az tömör és súlyos legyen. Retorikájával nem lehet versenyezni, természetes tehát, hogy a kifejezés, mely magával ragadja, feloldja önkontrolja fékei alól szóalkotó kedvét. Ő nem azt mondja, hogy "magyar" hanem "magyarka", másutt megalkonyodásról" beszél, olvasunk ve ésben "nemzetöntudati közhelykegyhely" kifejezést, találunk ilyen kifejezést hogy "csonkaságok árva csalánsága".

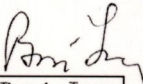
"egszélsőségesebb talán a "nyomják a szót a szájbánköltők" mondata. Elragadtatásában merészségeket is vállal ~~XXXXXXXXXX~~ allitációs játékaiban: Bácska-Bábelünk Pannon-pannóján

terítve csúf alánk szépapánk subaú

(ütcabál)

Perlekedésének versei ezek a kisebbségi sorssal, hiszen ő "bezdán ember", ahogy szülőfaluja neve jogán minősíti magát és az 1944-es eseményekre így Cseres Tibor regényére utal az akkori véres őszt fogva érzelmi keretbe.

Ujvidék, 2004.IV.18.

Bori Imre

ISBN 978-86-88073-16-5

9 788688 073165